

Az Új Kele és bánát napilapja.

Cikkeink utánnomlását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Kéziratokat nem küldünk vissza és megőrzésükre sem vállalkozunk

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Birada Baron L. Pop (v. Brassai-n.) 18
Telefon 9-77.

Éjjeli telefon (nyomda) 187.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 „
Negyedévre 320 „
Egy hónapra 110 „

KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy óra 1 dollár (vagy ennek megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések
tarifa szerint vétetnek fel.

Lezajlott a Zsidó Nemzeti Szövetség jubiláris konferenciája

Az erdélyi cionista mozgalom jubiláris konferenciája soha nem látott zsúfolt hangra talált Erdély és Bánát zsidóságában. Már kedd délután érkezni kezdtek Kolozsvárra a konferencia delegáltak, akiket az állandó permanensben lévő ifjusági szervezetek vártak a pályaudvaron és kalauzoltak el lakóhelyeikre. A Zsidó Nemzeti Szövetség helyisége már napok óta a felzavart hangyaboly képét mutatja: lázas tempóban folynak a konferencia utolsó előkészületei, a beérkezett utolsó jegyzőkönyvek verifikálását végzi egyik szobában a bizottság, a másikban a kolozsvári helyicsoport elnöke teszi meg az utolsó előkészületeket az ünnepi megnyitóra.

December 25. — A tavasziasan enyhe napfényben már a kora délelőtti órákban gyülekeznek az érdeklődők a kolozsvári Magyar Színház épülete előtt. Jubiláris konferenciáját tartja Erdélyi Zsidósága! Tíz esztendő, tíz küzdelmes év határkövénél gyülekeznek ma egybe az erdélyi zsidó parlament képviselői, hogy számotveszenek a múlttal és elrajzolják a jövő határvonalait. A szövetség helyiségeiben még a késő délelőtti órákban is folyik a delegátusok megajazoltatása, a pártok utolsó megbeszéléseit tartják a nagy összecsapás előtt. Az igazolóteremben az öröm sponnan felkiáltásaival találnak egymásra a vidéki delegátusok. Ebben az esztendőben különösen nagy azoknak a száma, akik jelen voltak tíz esztendővel ezelőtt az erdélyi cionista mozgalom lobogója

nak diadalmas kibontásánál.

Az ünnepi hangulat feszültsége, szorongó várakozás ülök meg a Magyar Színház termét, amely ez alkalomra zsufolásig megtelt az érdeklődők ezreivel. Valahogyan mindenki érzi, a jubiláris konferencia történelmi jelentőségét, mindenki érzi, hogy egy olyan aktus jubileumát üljük ma meg, amely sorsdöntő határokat vont az erdélyi zsidóság életébe, teljesen új utakat és feladatokat jelölt ki számára alapjaiban rendítve meg addigi életformáit. A teremben a kék-fehér szín dominál, a színházi jegyszedők helyét barisszinasok és Avivák, somérok és somrák foglalták el erre az alkalomra, az a generáció, amely a tíz esztendő előtt elvetett mag gyümölcse már.

A színpadon már együtt vannak az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség vezetői és a hatóságok képviselői. Papp Danila tábornok, a VI. hadtest parancsnokának képviselőjében, aki családjához utazott a karácsonyi ünnepekre, Silny ezredes, Kolozsvár téparancsnoka jelent meg. A várost dr. Mihali Tivadar, Kolozsvár polgármestere képviseli, a megye képviselőjében pedig Gherman subprefektus jött el. Tíz óra után néhány perccel megjelenik a vendégek között dr. Hatiegan Emil professor, a képviselőház alelnöke, aki a nagy konvulziók idején a román nemzeti tanács képviselőjében ugyancsak résztvett az első erdélyi cionista konferencián.

Az egész világ zsidósága örömmel vette tudomásul a Jewish Agency megalakulását ez év augusztusában Zürichben. Hosszu évek nehéz munkáját siker koronázta tehát és végre adva van a lehetősége annak, hogy cionisták és nemicionisták együtt dolgozhassanak a nagy mű megvalósításán. Tul minden pártfelfogáson, bizalommal tekintünk a J. E. működése elé, tekintve, hogy annak keretében a világ zsidóságának legjobbjai fogtak össze a szent cél megvalósítása érdekében.

A palesztinai mártírok emléke

De szinte egyidejűleg e történelmi eseménnyel, sulyos csapás szakadt reánk magában Erec Isráélben. Még ki sem heverhettük a legutóbbi gazdasági krízis okozta nehézségeket, újabb megpróbáltatások zudultak reánk. Félrevezett arab hordék vad erőszakkal támadtak rá a Jisuwra és megszegyenítve a Szent Föld örökbékét hirdető történelmi hivatását, egyenlőtlen harcban számos jisuwbeli testvérünket mészárolták le és féktelen dühvel romboltak föl a chaluzaink verejtékes munká-

kával hosszú évek óta alkottak. Alkotak nemcsak a maguk és az Ország, hanem az ottelő arab népesség javára is. Mély fájdalommal gondolunk az ártatlan áldozatokra, a védtelen, orvul megtámadott tanuló ifjuságra éppúgy, mint a hősi védelmi harcban elesett chalucokra. A jövő nemzedékek örök hálával fogják megőrizni emléküket. Az ő ártatlan véruk hullásából merítsünk erőt a további munkára és kitartásra és az ő önfeláldozásuk soha el nem múló példaképpen maradjon meg szívünkben.

Ezután névszerint üdvözlí a megjelent vendégeket, és a IX. cionista konferenciát megnyitottnak jelenti ki.

A magasszárnyalású megnyitó után Fischer József dr. román nyelven folytatja beszédét. Üdvözlí a hatóságok megjelent képviselőit, üdvözlí a hadsereg reprezentánsait, majd köszönti dr. Emil Hatiegan kamarai alelnököt, akit a terem közönsége meleg ünneplésben részesít. Ezután Fischer József dr. javasolja, hogy a konferencia üdvözlítáviratot küldjön dr. Weizmann Chajimnak, a cionista világszervezet elnökének, és hogy a konferencia ugyancsak táviratilag tolmácsolja lojalitásának és üdvözlétének kifejezését a magas régenstanáccsal és Maniu Gyulával, a kormány miniszterelnökével szemben. Eljenzi a dimasztia tagjait és a hadsereget.

Fischer Tivadar visszaemlékezése a zsidó nemzeti mozgalom tíz esztendőjére

Ezután dr. Fischer Tivadar emelkedett szólásra és a következő beszédet mondotta:

Mélyen tisztelt Elnök Ur, tisztelt Konferencia!

A borzalmas öldöklés sötét éjszakája véget ért. Virradt. És a népek pillantása vágyódva irányult ama hajnalcsillogás felé, amely Európa horizontján a béke napjának közeli felviradását hirdette meg. Befejeződött végre a szörnyü katalklizma, amely az európai civilizáció épületét alapjaiban rendítette meg és még a legyőzött népek szíve is ujjongva dobogott a béke felviradása napja elé, bámulóan szenvedést rejtegetten is az számukra. Egy hang azt sugta az emberek szívébe, hogy e háboru után, amely minden eddiginél szörnyűbb volt, egy új éra fog kezdődni az emberiség történetében, amely több belátással, több igazsággal és több szeretettel lesz tele.

Késő ősz volt akkor, de a béke után vágyódó emberi lelkekbe új remények tavasza költözött. Ennek a politikai tavasznak friss szellője az egykori Magyarország zsidóságát is megérintette és 1918 november 6-ikán megtörtént az a csoda, hogy Budapesten egy nagy zsidó népgyűlés zajlott le, amelyen a tömeg először kiáltotta el: „Éljen a zsidó nemzet!”! Egy jelenlévő miniszter pedig inditatta érezte magát, hogy e még sohasem hallott kiáltáshoz szintén hozzájáruljon. Az idők szárnycsattogása volt az, amely a zsidó lelkek mélyén szunnyadó nemzeti öntudatot narkotikus álmából felébresztette. Az egykori magyar állam polgárainak közössége, amelyet egy fikció alapján a magyar nemzetnek neveztek, szétesett a különböző nemzeti kollektivitásokra, amelyek szervezkedni

kezdték, hogy a wilsoni pontokban leközgezett önrendelkezési jogokkal élhessenek.

Megalakul az E. Zs. N. Sz.

Természetes volt, hogy Erdélyben abban az időben a román és magyar nemzeti tanácsok mellett egy szársz nemzeti tanács is alakult. De valóságos abszurdumként hatott volna még akkor egy zsidó nemzeti tanács létesítése, mert hiányzott hozzá az élő zsidó nemzeti öntudat. Am az említett tavaszi szellő az erdélyi zsidóság nemzeti öntudatát is új életre keltette. Nyomban az összeomlás után vette kezdetét ez az életnyilvánulás és szervezeti formát keresett arra, hogy miként jelentkezék a külvilág előtt. Így határozottat el, hogy „Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség” név alatt egy szervezet létesül, amely a világon szétszórt zsidó nemzet Erdélyben élő töredékét foglalja magában. Erre a célra egy népgyűlés hivattott egybe.

Glasner Mose emlékezete

Hölgyeim és Uraim! Mély megindultság vesz erőt rajtam, amikor lelki szemem előtt elvonul ama mozgalmas napok színpompás panorámája, amelynek forró atmoszférájában szervezetünk életsírja mozogni kezdett. A zsidó önmagunkratalálás gyönyörű napjaitól ezek, a zsidó testvériesülés napjai, annak a mámorító igazságnak felismerésében, hogy: „Am Jisrael chaj!”. És fájdalommal szívvel gondolok vissza ama napok patriarchalis vezéralakjára, Rabbí Mose Glasnerre, aki a lelke volt ennek a megújulásnak és akinek egyszerű zsidó szíve immár öt esztendeje megszünt dobogni. Lehetetlen 1918 november 20-ikáról beszélni, arról a napról, amelyen az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség megalakult,

Fischer József dr. ünnepi megnyitó beszéde

Tíz óra után néhány perccel az ünnepi hangulat néma áhítatában nyitotta meg a jubiláris konferenciát dr. Fischer József, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke. A kolozsvári kongresszus hitközség énekara a királyhimnusz tónálja, majd Fischer József dr. héber nyelven tartja meg megnyitóbeszédét:

Tisztelt Delegátusok!
Kedves Vendégeink!

Jubiláris konferenciára gyűltünk össze. A múlt év november havában múlt tíz éve annak, hogy az Erd. Zs. N. Sz. megalakult.

A háboru után, amikor az önrendelkezés jogát minden nép számára elismerték, az erdélyi zsidóságnak is döntenie kellett abban a kérdésben, hogy folytatja-e a régi utat, amely az asszimilációhoz és a többi népek között való elmerüléshez vezetett avagy új utat keres-e, arra az utra, amely önálló nemzeti létének veti meg alapját. Egy aránylag kicsiny lelkes csoport kezdeményezésére, az ujjászületés vágyától harkalva, az erdélyi zsidóság megalakította az új élet jegyében született szervezetét, az Erdélyi Zs. N. Sz.-et. Sorsdöntő elhatározás és az erdélyi zsidóság további haladásának utját véglegesen eldöntő cselekedet volt ez. Az erdélyi zsidóság, mint a világon szétszórt zsidóság része, bekapcsolódott az egyetemes zsidó problémákba, részt kért

magának abból a munkából, amely Erec Isráél az ősi nemzeti otthon ujjáépítéséért, a zsidó nemzeti kulturáért, a héber nyelvért, és általában a zsidóság ujjászületéséért világszerte folyik.

Erőtéljes szervező és felvilágosító munka indult meg, amelynek eredményeképpen ma már egy erőteljes szervezet szolgálja a zsidó ujjászületés ügyét; Erdély és Bánát egész öntudatos zsidósága, férfiak és nők, éppúgy, mint a legszűbb reményekkel biztató ifjuság összefogtak, hogy teljesítsék a Zs. N. Sz. alapítói által vállalt nagy feladatot. És ma az örömteljes visszaemlékezés pillanataiban elégtétellel állapítjuk meg, hogy az erdélyi és bánáti zsidóság immár azonosította magát a zsidó népi törekvésekkel, amelyek visszavezetnek a zsidó hagyományokhoz és ezeken keresztül Erec Isráélhez és magához a zsidósághoz.

Egy táborban a cionisták és nemicionisták

Nagy és nehéz munka az, amelyre vállalkoztunk. Gyakran találkozunk nehézségekkel. A gondviselés teszi próbára erőnket, kitartásunkat és az eszméhez való hűségünket: ámde Erdély és Bánát zsidósága Istenben való bizalommal rendületlenül megmarad célkitűzése mellett és minden áldozatra készen halad tovább a megkezdett uton.

Öröm és fájdalom felváltva kísérek bennünket a megújulás utján.

Cluj: Str. Memorandului 2. Targu-Mures: Reg. Ferdinand 4.

anélkül, hogy ebben az ünnepélyes órában legalább egy percet a mi nemes hallhatatlan vezérünk, Rabbi Mose Glaser emlékének ne szenteljünk, akinek neve minden időkben Jisraél nagyjai

között fog említettetni.

Ezekről a szavaknál a hallgatóság feláll és egy percig némán áldoz Glaser Mose emlékének. Ezután Fischer Tivadar így folytatja:

A zsidó nép nemcsak volt, hanem van és lesz

— 1918 november 20-ika szervezetünk születésnapja, történelmi nap az erdélyi zsidóság életében. A Zsidó Nemzeti Szövetség, amelynek alapkövét az e napon tartott népgyűlésen fektettük le, akkor még nem volt úgy elképzelve, mint a cionista világszervezet szerves része. A szervezet a kezdetleges, primitív formája volt az erdélyi zsidóság új életre ébredő nemzeti öntudatának, egy elementáris, egyszerű kifejezési formája ama igazság felismerésének, hogy az egész világon szétszórt Mózes-hitű emberek egyetlen etnikai kollektív vitást alkotnak, egy élő nemzetet a többi nemzetek között, amelynek nemcsak multja, hanem jelene és jövője is van és hogy a zsidó nép nemcsak volt, hanem van és lesz.

— „Am Jisraél chaj”. Ma egy évtizeddel szervezetünk megalakulása után talán különösen hat, ha elgondoljuk, hogy ezt az igazságot 1918 novemberében egyszólván fel kellett fedeznünk. Mert ez az igazság azóta szerves alkotórésze lett éniünknek és ma talán már el sem tudjuk képzelni, hogy milyen eszmévilág volt az, amelyben ezt az igazságot még nem ismertük. De vajon nincsenek még ma is zsidók Er-

délyben, — akiknek lelkében ez az igazság még nem vert gyökeret. Távol áll tőlem a szándék, hogy ebben az ünnepélyes órában a zsidó lelkek eme típusának analizálásával foglalkozzam. De létezésének ténye figyelemre méltó jelenség, amely azt mutatja, hogy milyen mély volt ama hamis eszmék ingoványa, amelyben a zsidó szellem a tizenkilencedik század emancipációjának lidércfényében állott. Nem lehet elgyszer rámutatni arra, hogy a tizenkilencedik század liberálizmusa csak az egyes zsidókat, mint embereket emancipálta, de nem emancipálta azok kollektivitását, a zsidó népet.

A világháború után megkezdődött új korszak van hivatva arra, hogy az összes népek emancipációját megvalósítsa. Ha a remények tavasza, amely 1918 őszén az embersziveket hatalmába kerítette, nem volt borzalmas komédiája a sorsnak, ha bízunk szabad benne, hogy ezek a remények, ha lassu fejlődés útján is, de valamikor mégis megvalósulnak, akkor elvárhatjuk a huszadik századtól, hogy nekünk és a többi kisebbségeknek meghozza az igazi emancipációt.

Nemzeti állam helyett, nemzetfölötti államot

Ma még ez az emancipáció kissé távolinak látszik. Ma még majdnem mindenütt magasan áll az az oltár, amelyen a sovinizmus bálványának áldoznak. Az állam és nemzet azonoságának hamis formulája még mindig uralkodik az államokban. A gazdasági élet terén, ahol az állampolgárok egyenlőségének a legteljesebb mértékben kellene érvényesülnie, nagyon is felismerik az egyes polgároknak kisebbségi mivoltát és ez a felismerés nyíltan, vagy burkoltan motivumul szolgál arra, hogy kedvezőtlen és megkülönböztetett elbánásban részesüljenek. A kultura területén azonban, ahol a nemzeti különbözőségeken révén az etnikai kollektívításokat valóban speciális elbírálás illetné meg az államban, ezt a speciális bánásmódot azzal az ürüggyel tagadják meg, hogy az állampolgárok teljes mértékben egyenlők és semmiféle külön elbírálásnak helye nincsen.

A nemzeti állam hamis jelszava még mindig rontó varázsa alatt tartja a kormányokat és ennek tudható be, hogy a kisebbségek igazi emancipációja még mindig késik. Hogy ez az emancipáció valósággyá válhasson, mindenekelőtt szükséges, hogy a nemzeti állam jelszavát egy mással helyettesítsék. En az hiszem, hogy ez a kifejezés a „nemzetfölötti állam” kell, hogy legyen. Nagyon messzire vezetne, ha bővebben akarám kifejteni azt a foalmat, amelyet az a szó kifejez és ezért csak arra szorítkozni, hogy felhívjam a figyelmüket erre a kifejezésre, a nemzetfölötti állam gondolatára, amely szerény véleményem szerint alkalmas arra, hogy az összes nemzeti kisebbségek általános jelszavává váljék és amelyet az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség mai jubileuma konferenciája alkalmával használok először.

A szervezet két korszaka

— Szervezetünk eddigi életében két korszakot különböztethetünk meg egymástól. Az első korszak 1918 november 20-ikától 1920 végéig, az első országos konferenciáig tartott és ezt a korszakot a zsidó nemzeti lét felismerésének gondolata töltötte be. Ebben a korszakban megtanultuk, hogy politikai gondolkodásunk egyetlen elhatározó momentuma a zsidó nép organikus egységének felismerése lehet. Meggyőződöttünk arról, hogy az az igazság,

amelyet felismertünk, csak a külön zsidó politika révén valósítható meg és hogy a zsidó politika egyértelmű a cionizmussal és megfordítva: a cionizmus nem más, mint zsidó politika.

Cionizmus és politika

— Nem képzelhető el pozitív zsidó világfelfogás nélkül, hogy annak középpontjában ne állana a palesztinai zsidó kulturcentrum megteremtése. Am a cionizmus lényegéhez tartozik a diaszpora államaiban folytatandó belpolitika is, amelyet a zsidó nemzethez való tartozás tudata határoz meg és irányít. Ezt az igazságot ismertük fel szervezetünk fennállásának első két esztendőjében és ezért adtuk az első konferencián szervezetünknek azt a dualisztikus alkotmányt, amellyel ma rendelkezik.

Az 1920 novemberében tartott alkotmányozó konferencia az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetséget a cionista világszervezet szerves alkotórészének deklarálta, ugyanakkor pedig az erdélyi zsidóság politikájának instrumentumává is tette.

Ezzel veszi kezdetét a második korszak, a zsidó nemzeti akarás korszaka. Ha visszapillantunk az elmúlt kilenc esztendőre, úgy a cionista akarásnak hullámzó vonalát látjuk magunk előtt. Voltak idők, amikor cionista akarásunk erős volt és voltak idők, amikor ez az akarás hanyatlott. Amit mi ebben a kilenc esztendőben alkotunk, az bizonyára nem kevés. De van sok olyan dolog, amit meg kellett volna tennünk, de ami sajnos, nem történt meg. Nem lehet szándékom, hogy ebben a pillanatban kritikailag foglalkozzam e kilenc év történetével. Általánosságban azonban kifejezést kell adnom annak a meggyőződésnek, hogy mindeddig az akarásunk nem érte el a képességeink határait. Többet alkothattunk volna, ha erősebben tudtunk volna akarni. „Ha akarjátok, akkor nem mese”, ezek a szavak a legnagyobb szellemi örökséghez tartoznak, amelyet a zsidó nép nagy prófétája, Herzl Tivadar hagyott hátra. Összes céljaink elérhetők. Minden csak azon mulik, hogy meg van-e bennünk a kellő akarat. Ez a sziklaszilárd, megrendíthetetlen akarat, amelyet a világ semmilyen hatalma sem tud megváltoztatni, ez az

PÖSTYÉN-FÜRDŐ

GAMMA COMPRESSE

használatra kész iszaporogatás házikurára rheuma, ischiász, lumbago ellen. Minden testrészre alkalmazható s hárminceszor használható, tehát a legolcsóbb házi gyógy módszer.

Főlerakat:

Pöstyén-iroda (M. Ph. Singer) Timișoara II., Strada Tegie 2.

egestromló és Istennel birkozó titán-akarat az, amely Ciont felépíti.

A zsidó ifjuság

— Be kell vallanom, hogy egy ilyen, sziveket forrongásba hozó óriás-akarat nem lobog felénk, ha szervezetünk első évtizedének történetére visszatekintünk. Ennek ellenére azonban egy olyan eredményre mutathatunk rá, amely a cionista akarás legmagasabb fokát megközelítő fejlődés ígérteit hordja magában. Van nekünk itt, Erdélyben, Istennek hála, egy olyan zsidó ifjuságunk, amely büszkeségünkre válik. Egy pompás és külföldi vezéreink által is mintaszerűnek elismert cionista ifjuság, amely engem, szervezetünk jövőjét illetően, a legszebb reményekkel tölt el.

— Hölgyeim és Uraim! Még mindig ama véres események fájdalmas benyomása alatt állva, amelyeknek nemrég Erec Jisraél volt a színhelye, lenyomva az arab-probléma súlyosságától, elkeseredve a hazánkban megismétlődő antiszemita kilengések miatt és aggodalmakkal eltelve az évek óta folyton súlyosbodó gazdasági krízis következtében gyűltünk ma itten össze. De ifjuságunkra építve, mégis emelkedett hangulatban és örömteli szívvél ünnepeljük meg az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség mai jubileumi konferenciáját, azzal az ünnepi fogadalommal: a karunk és akarni fogunk!

Dr. Fischer Tivadar nagyhatású beszédét a konferencia résztvevői percig megtapsolták.

A Jewish Agency üdvözlöte

Fischer Tivadar dr. után dr. Eisler Mátvás főrabbi emelkedett szólásra. Héber nyelven üdvözi a konferencia delegátusait és Isten áldását kéri munkájukra. Magyar nyelven folytatta beszédét, a Jewish Agency üdvözlötét tolmácsolja.

— En is egyike voltam azoknak — mondotta Eisler dr. — akik résztvettek tíz esztendővel ezelőtt a mozgalom megalapításában és nagy élmény számomra, hogy most ismét találkozhatom önökkel a cionista táborban. Engem a cionizmustól nem választ el ma már semmi, csupán a párteret formasága.

Ezután a vallásos elem bizonyos részének távolmaradása fölött fejezi ki fájlasát Eisler dr. rámutatva arra, hogy lélekben a vallásos zsidóság is a konferenciával csupán, vezetők taktikázása az, ami még távol tartja őket az aktív munkától. Reméli, hogy a ró-

videsen ezeket is a cionista táborban láthatja. A Chanuka ünnepe Antiochus Epiphanest idézi, a zsidóság történetének első pogromhősét. Vele szemben azonban diadalmasan emelkedtek fel a Makkabeusok fegyverei. Nem akarunk többé pogromok martaléka lenni és ebben a törekvésünkben velünk ma már az összes civilizált népek konzensusa.

Az üdvözlések sora.

Dr. Weisz Jenő a kolozsvári helyi csoport nevében rendkívül meleg szavakban köszönti a konferenciát, majd dr. Weiszburg Chajim a KKL jeruzsálemi irodája és az egész palesztinai Jisuv forró üdvözlötét tolmácsolja a konferenciának. A Jisuv hősei megvédtek a zsidó kéz alkotását Palesztinában és erre a generációra hárul a történelmi feladat, hogy beteljesítse Herzl Tivadar művét.

Az első konferencia üdvözlöte

Dr. Kohn Hillél, az első erdélyi cionista konferencia egyik delegátusa azokat a mozgalmat és sorsdöntő napokat idézi, amikor az erdélyi zsidóságból a spontán elhatározás lendületével indult ki a cionista megmozdulás. Már 1918 őszén alakult meg Erdélyben a Zsidó Nemzeti Tanács, egy örökké emlékeztető népgyűlésen, ahol először lobogott meg a kék és fehér zászló. Ezután hangsúlyozza Kohn dr., hogy a cionista mozgalom csak úgy fogja valóban hivatását betölteni, ha belekapcsolódik azokba a megmozdulásokba, amelyek az általános emberi haladás előbbre vitelét célozzák. Az eszme, és nem az erőszak az, amire a cionista mozgalom támaszkodik. Megragadja az alkalmat, hogy a jelenlévő dr. Emil Hatiegan emlékeztesse azokra az időkre, amelyekben a zsidóság népi megújítása Erdélyben megindult és amelyek egybeestek az erdélyi románság nemzeti aspirációinak beteljesülésével. Akkor a román nép képviselői hangsúlyozták, hogy ők, akik századokon keresztül el voltak nyomva, átérzik és megértik a zsidóság szenvedéseit és méltányolják törekvéseit. Eppen Hatiegan dr. volt az aki egykor tartott beszédében lelkesedéssel üdvözölte a zsidóság népi megmozdulását és azt történelmi szükségességnek deklarálta. Sajnos — mondotta Kohn Hillél dr. — a román állam, a román imperium nem mutatta az idők során azt a megértést, amelyet a román nép mutatott annak idején.

Hatiegan Emil köszönti a konferenciát

Dr. Hatiegan Emil kér szót a konferencia elnökétől ezután. Nem kívánt felszólalni, de mélyen meghatótták Kohn Hillél dr. szavai, amelyekben a régi szép és mozgalmas napok emlékét idézte, azoknak az időknek emlékét, amelyek egy jobb jövő reménységét csillogtatták meg valamennyiünk előtt. En hiszem és vallom, hogy polgár között nincs és nem is szabad legyen különbség (Hosszantartó taps). Az ideál az, ami erőt és kitartást ad valamennyiünknek abban a verejtékes munkában, amelyet a mindennapi kenyér megszerzéséért folytatunk. Ha nem volna ideálunk, nem volna erőnk a küzdelemhez és a szenvedéshez. És az ideál az, ami az embert a teremtés koronájává emeli és megkülönbözteti őt az állattól. Üdvözi a konferenciát, amely egy magasröptű ideál megvalósításáért folyó küzdelem jegyében ült össze és teljes sikert kíván munkájához. Hatiegan dr. szavait hosszantartó taps követi. Dr. Róth Dezsóné az er-

délyi és bánati WIZO-csoportokban szervezett zsidó asszonyok üdvözlötét tolmácsolja a konferenciának.

Büszkén és boldogan siettünk a zászló alá — mondotta dr. Róthné — amelyet a férfiak tíz esztendővel ezelőtt megemelték és szeretettel veszünk részt annak munkájában. Biró Andor a kolozsvári ortodox hitközség, Szeneas Armin pedig a kongresszusi hitközség nevében köszönti a konferenciát. Özv. Neuberger Zsigmondné a nőegylet, Özv. Wertheimer Sámuelné a kolozsvári WIZO-asszonyok, dr. Brunner Sándor a Haggibor, majd Nuszbaum Sámuel talpraesett beszédben a Poalé Cedek üdvözlötét adja át.

A konferencia elnöksége Ezután Weinberger Nándor, a konferencia állandó választmányának megbízásából javaslatot tesz a konferencia elnökségének a következőképpen való megválasztására:

Elnök: dr. Nobel Sándor. Társelnökök: Rothbart Jakab, Vermes

Ernö, Wassers Kohn Hillel. Az Klein Eljáhu, Boskovics Józ

A

Az ünnepélyes reskedelmi és Iben szerda délután szeptu az állandó ferencia ügyrend vaslatokat meg bizottság, amely sok hozzáértésse lamneti eszközök vezette, hosszú és tározta, hogy a tőroleg a szervez latokat nem tárgy ság, hanem azok ahol az előadói ellenjavaslat meg ban megindítják tát.

Az ig tése.

Ez alatt a Kam mely zsufoalásig kal és érdeklődő dor a konferenc az álatlanos ülést resetlen szóval, a letes módon par nagy halottait é nyek áldozatait, tész Mártonnak ság nevében tet szerint a bizotts zolt le szabálys következőképen

Klacionis Revizionis Barisszia Hitachdu Mizrachiv Pártonkiv

A konferencia lentését tudomás

Hivata zeti é

Ezután nagy fü kedett szólásra Zoltán, hogy a S vében, a szervez sekről jelentését Zoltán terjedelm den részére kite feltárta a konfer helyzetet, rámuta hiányára, majd tegette a megold röviden azt a te és a Szövetség egyesítésével, a alapokra kívánja ennek a nehézs előterjesztette a mely a körzettek juk szabott kon segítséggel felh zetet adjanak. B nyek segítségé előirányzott büd emelt hangon jel kell Erdélyben o olyan cionistána hozzájárulnak a majd a hivatalo dotta meg, küldje amely költség n jából keresse n Keren Kajemet nisztrációjának, sére, ami azonb hogy a Keren a Szövetség bü tán szép és ért ferencia nagy tá

Dr. Jo lata.

Az elnök a hiv Jordán Viktor aki előterjesztésé fejtéssel és min jektivással ind dr. külön válas pénzügyi kérdés tagalásánál háro lalását. Foglalko konferenciális é is a lelépő veze után az előterje kal, végül pedig

Ernő, Wasserstrom Sándor és dr. Kohn Hillel. Az elnöki tanács tagjai: Klein Eljáhu, dr. Róth Dezsőné, Boskovic József, dr. Szegő Ernő,

Abrahám Józsefné, dr. Jordán Viktor, Noszin Mór, dr. Hamburg József és dr. Halberg Gyula. Az elnöki helyet dr. Nöbel Sándor

foglalja el, aki enuncijálja a konferencia programját, majd az ünnepélyes megnyitó a Hatikvah hangjai közepette ér véget.

A konferencia első plenáris ülése

Az ünnepélyes megnyitó után, a Kereskedelmi és Iparkamara kis termében szerda délután négy órakor összeült az állandó bizottság, hogy a konferencia ügyrendjét és a beérkezett javaslatokat megvitassa. Az állandó bizottság, amelynek üléseit rendkívül sok hozzáértéssel és kifogástalan parlamentári eszközökkel dr. Szegő Ernő vezette, hosszú és alapos vita után elhatározta, hogy a rendes szokástól eltérőleg a szervezeti és pénzügyi javaslatokat nem tárgyalja az állandó bizottság, hanem azokat a plénum elé utalja, ahol az előadói javaslat, valamint az ellenjavaslat meghallgatása után, nyomban megindítják fölülte az általános vitát.

Az igazoló bizottság jelentése.

Ezalatt a Kamara nagy termében, amely zsufolásig telt meg delegátusokkal és érdeklődőkkel, dr. Nöbel Sándor a konferencia elnöke megnyitotta az általános ülést. Néhány meleg és keresztelen szóval, amelynek során kegyetelen módon parentálta el az esztendő nagy halottait és a palesztina események áldozatait, átadta a szót Kertész Mártonnak, aki az igazoló bizottság nevében tette meg jelentését. E szerint a bizottság 158 delegátust igazolt le szabályszerűen, amely szám a következőképpen oszlik meg:

Klalcionista	— — — 52
Revizionista	— — — 27
Barissza	— — — 27
Hitachdut	— — — 24
Mizrachi	— — — 23
Pártonkivüli	— — — 5

A konferencia az igazoló bizottság jelentését tudomásul vette.

Hivatalos jelentés a szervezeti és pénzügyi kérdésekről

Ezután nagy figyelem közepette emelkedett szólásra Leitner-Lukács Zoltán, hogy a Szövetség központja nevében, a szervezeti és pénzügyi kérdésekről jelentését megtegye. Lukács Zoltán terjedelmes és a probléma minden részére kiterjedő beszámolójában feltárta a konferencia előtt a tényleges helyzetet, rámutatott az áldozatkészség hiányára, majd rendkívül alaposan fejtegette a megoldás módjait. Vázolta röviden azt a tervet, amely az alapok és a Szövetség adminisztrációjának egyesítésével, a Szövetség terheit az alapokra kívánja hárítani és rámutatott ennek a nehézségeire. Beszéde végén előterjesztette a hivatalos javaslatot, amely a körzeteket kötelezi, hogy a rájuk szabott kontingenst rendezvények segítségével felhozzák, erre váltófedezetet adjanak. Bizik, hogy a rendezvények segítségével sikerül a Szövetség előirányzott büdzsétjét előteremteni és emelt hangon jelenti ki, hogy ezenkívül kell Erdélyben akadnia legalább ezer olyan cionistának, akik havi 50 lejellel hozzájárulnak a Szövetség terhéhez, majd a hivatalos javaslatot azzal töltötte meg, küldjenek ki egy bizottságot, amely költség megtakarítás szempontjából keresse meg a módokat a Keren Kajemet és a Szövetség adminisztrációjának, bizonyos foku egyesítésére, ami azonban nem jelentheti azt, hogy a Keren Kajemetet megterhelje a Szövetség büdzséje. Lukács Zoltán szép és értékes jelentését a konferencia nagy tüsssal honorálta.

Dr. Jordán Viktor ellenjavaslat.

Az elnök a hivatalos jelentés után, dr. Jordán Viktornak adta meg a szót, aki előterjesztését rendkívül alapos okfejtéssel és mindvégig kifogástalan objektivitással indokolta meg. Jordán dr. külön választotta a szervezeti és a pénzügyi kérdést és mindkét kérdés tagolásánál három részre osztotta felszólalását. Foglalkozott először az elmúlt konferenciális évi eredményeivel, vagyis a lelépő vezetőség jelentésével, azután az előterjesztett újabb javaslatokkal, végül pedig saját külön javaslataival.

A mi a szervezeti problémát jelenteli elismeréssel adozik a jelentésnek, ennek kapcsán kéri a konferenciát, szavazzon köszönetet Weinberger Ferdinándnak, a Szövetség három éven át volt főtitkárának. A Szövetség decentralizációs, körzetekre tagolt felosztását elfogadja.

A pénzügyi javaslatokhoz való hozzájárulása során bírálja az előadói jelentést, amelyet nem tart megfelelőnek és odakonkludál, hogy a pénzügyi reorganizációt csak az alapok és a Szövetség adminisztrációjának egységesítésével lehet keresztülvinni. Abból indul ki, hogy a három adminisztráció Erdélyben bizonyos összegeket investált. Ezek az összegek, de csakis ezek, amelyek a mozgalom és az alapok Erdélyben

Izgalmas vita a pénzügyi reorganizációról

A nagy tetszéssel fogadott előterjesztés után, Nöbel Sándor dr. elnök, megnyitja a kérdés fölötti vitát. A két egymással szemben álló vélemény képviselői között rendkívül izgalmas vita indult meg. Nöbel elnök pártatlan erellyel, a szó-szoros értelmében vas-kézrel vezette az ülést és rendkívül sok hozzáértéssel sikerült is megakadályozni, hogy a szenvedélyek ne csapjanak túlságosan ki a parlamentáris mederből.

Elsőnek Feiler Pál (Brassó) szólott hozzá a javaslathoz és kifogásolta, hogy a javaslatok egy szóval sem emlékeznek meg a romániai országrészek szervezeteinek és alapjainak egységesítéséről. Határozati javaslatot terjeszt be, amely az azonnali egyesítés kimondását kívánja.

Dr. Ligeti Sándor, alapos indoklás után kifejti, hogy a pénzügyi fuldoklásnak csak úgy lehet végetvetni, ha be-

kiadott költségeit illetik épügy felhasználhatók a szervezet, mint az alapok propaganda céljaira, Eppen azért ki-jelenti, hogy nem a költségek növelését, hanem azt kívánja, hogy az elköltött összegek racionálisan használtassanak fel. Kívánja, hogy állapítsák meg egy felső limit, amely azonban nem lehet nagyobb az elmúlt év kiadásánál és ezen belül racionálisan egyesítsék a három adminisztrációt. Erveléseinek támogatására az amerikai drive-ok példáját hozza fel, az alapok autonómijára vonatkozó érvekkel pedig, a konferencia szuverenitását és autoritását állította szemben és magára vállalta, hogy ha javaslata határozatba megy, a jeruzsálemi és londoni főirodákkal a kérdés elvi részét elintézi.

Erre a szövetségi aló és emek be-hajtásáról intézményesen gondoskodnak. Erre vonatkozólag pótvajavaslatot terjeszt be.

Engel Jeremiás a Szövetség és az alapok számadatainak felhasználásával hozzájárult Jordán javaslataihoz, az adminisztráció egységesítését szükségesnek tartja. Kifogásolja, hogy a Mizrachi csak papíron kapja meg szubvencióját és kívánatosnak tartja, hogy egy erős kézben egyesüljön minden munka.

Reiter Ernő (Temesvár) nagyjában csatlakozik Jordán felszólalásához, ellenzi azonban a körzeti beosztásokat, amelyek újabb megterheléseket jelentenek. Kifogásolja, hogy az új költségvetésben a sékel jutalék egyáltalában nem szerepel. Nem tartja soknak a három adminisztráció kiadásait számszerűleg, de percentuálisan — túlságosan magasnak véli.

Az első vihar

Fischer Ernő a revizionista párt nevében, hosszú expozé mondott, amelynek során kifejtette, hogy a szervezet nem öncél. Beszél a szervezet nagy céljairól, a hebraizációról, az alljáhról és kulturumkáról, amiket elhanyagoltak. Élesen kikell a miatt, hogy a cionisták körében hiányzik az érdeklődés. Az alapok pénzszerző munkájával, lépést kell tartson a nevelő munka. Maximális programot jelöl meg a Szövetség primár feladatainak. Be kell vonulni a hitközségekbe. Támadja azokat a cionistákat, akik nem fizetnek Keren Hajjeszódot. Ami az alapok egységesítésének kérdését illeti, hivatkozik a Keren Kajemet autonómijára, a Keren Hajjeszódról pedig azt mondja, hogy a konferencia arról nem dönthet, mert az nem a miénk, eladták egy tál lencséért...

Erre a kijelentésre kitör az első vihar. A revizionisták tombolva éljeneznek, míg a többi pártok, különösen a Hitachdut energikusan tiltakoznak a kijelentés ellen. Végül is az elnök diplomatikus közbelépése simítja el a konfliktust!

Dr. Hamburg József kifejti, hogy két pénzügyi problémánk van, a Szövetség állandó deficitje és az alapok költségeinek csökkentése. Van egy javaslat, amely azt hirdeti, hogy mindkét kérdést egy csapásra megoldja. De hogyan? Ugy akarják megszüntetni a Szövetség deficitjét, hogy ráakasszák az alapokra. Persze, hogy kell racionalizálni, csökkenteni a kiadásokat. De ha megtakarítanak valamit az alapok úgy az nem a szervezeté, hanem az alapoké, amihez nem szabad nyulni. Idézi az első évek példáját, majd rámutat arra, hogy a deficitet csak új forrásokkal lehet fedezni. A Hitachdut párt elutasítja a Jordán féle javaslatokat és figyelmezteti a konferencia, hogy a Keren Hajjeszód erdélyi kuratóriuma, amely a Jewish Agency, már foglalkozott

ezzel a tervvel és eleve visszautasította magától a gondolatot.

Dr. Kohn Hillel csatlakozott Hamburg szavaihoz és a kivezető utat egyedül az adminisztrációk takarékoságában és Ligeti féle pótvajavaslatok elfogadásában látja.

A szervezet nem öncél

Dr. Marton Ernő Weizmann aforizmáját idézi, aki a cionista szervezetet egy tűhöz hasonlította, amely folyton csak varr és másokat felöltöztet, de ő maga meztelen marad. A cionista szervezet valóban nem öncél, hanem csak eszköz nemzeti céljaink megvalósítására. Erdélyben is az a helyzet, hogy míg a cionista szervezet egy csomó intézményt hívott életre és megteremtette az országszépítő alapokat, addig a szervezet maga állandóan a legnagyobb pénzügyi gondokkal küzd. Ennek az állapotnak természetesen véget kell vetni, mert nem hiszi, hogy akadna vezetőség, amely biztosított budget nélkül elvállalná ezt a megbízást. Ellenzi dr. Jordán javaslatát és vitába száll azzal az érveléssel, mintha az adminisztrációk egyesítése racionális eljárást volna. Eppen ellenkezőleg, ez a tervet homlokegyenest ellenkezik a modern racionalizálás szemléletével, amelynek lényege a munkaprocesszus leegyszerűsítésében és a munkaerők minél speciálisabb kihasználásában nyilvánul meg. Dr. Jordán javaslata ezzel szemben három lényegesen különböző munkakört akar egyetlen vezető tisztviselő kezében egyesíteni, ami feltétlenül az egyes részortok munkateljesítményének és eredményeinek csökkenésére vezetne. Nem szabad feladatunkat megkönnyítenünk olyan irányban, hogy a szervezet fenntartási költségeit az alapokra hárítsuk át. Ha életképes ez a szervezet, úgy a tagokban meg kell legyen az áldozatkészség, hogy fenntartásáról gondoskodjanak. Javasolja Leitner Zoltán javas-

Rajtam az

Aspirin tabletták

minden meghűlésnél segítetek. Már a legkisebb hűlési tüneteknél, fejfájásnál, vagy fájdalomnál veszem azokat. — 2 tablettát egy fél pohár vízben rendszerint elegendő, különben néhány óra múlva újból veszem be. De valódi tablettáknak kell lenniök. Ezek könnyen felismerhetők az eredeti "Bayer"-csomagolásról és a "Bayer" keresztről.

latának elfogadását.

A Mizrachi kívánságai

Klein Eljáhu a Mizrachi nevében nem sokalja az adminisztrációs kiadásokat, mert cserében a cionista élet fellendülését kaptuk. A Keren Hajjeszód Erdélybe küldött delegátusai megerősítették a cionista szellemet. Határozat javaslatot terjeszt elő, amelyben a Mizrachi a cionista hivatalnokoktól és a delegátusoktól megkívánja, hogy nyilvánosan ne szegjék meg a vallási törvényeket.

Minthogy ezután sürgősségi indítvány érkezett be, az elnök kérésére a konferencia hozzájárul ahhoz, hogy már csak egy-egy szómonk beszélhessen a pártonk nevében.

Tihanyi Dezső a Barisszia nevében naivnak tartja a körzeti beosztást, amely csak újabb adminisztrációs költségeket jelentene. Keresztülvethetlenek tartja, hogy olyan 1000 cionista akadjon, aki nagyobb évi összeggel járuljon hozzá a Szövetség tőkéhez. A kivezető utat a csoportok kiépítésében látja és proponálja Jordán javaslatának elfogadását.

Hirsch Jakab a Mizrachi nevében szellemes példával bizonyítja, hogy a deficit nem kétségbeesztő és ezért meg nem szükséges az alapokat igénybe venni. A konferencia figyelmébe ajánlja Klein Eljáhu indítványait.

A szervezetnek önmagát kell fenntartania

Fischer Lipót alapos és a helyzet tökéletes ismeretén alapuló felszólalásában megállapítja, hogy mindenki ugyanazt akarja több munkát, kevesebb költséget, több pénzt Erebe. A szervezetnek azonban önmagát kell fenntartania. Jordán helytelenül idézte az amerikai példát. Ami a Szövetség büdzsétjét illeti, a rendezvények nem oldják meg a kérdést. Dr. Ligeti Sándor pótvajavaslatát kell elfogadni azzal, hogy aki nem fizeti meg pártadóját, fosztassék meg aktív és passzív választói jogától.

Taub Abraham a Hitachdut nevében szól a javaslat ellen, majd Feuerstein Kálmán a revizionisták szónoka támogatja Jordán javaslatát és beszédének végén azt a kijelentést teszi, hogy olyan erős ember kell, aki ne féljen sem a Revizionista generálisoktól, sem a Hitachdut kémeiktől és hazaárulóktól.

Újra kitör a vihar

Erre a kijelentésre óriási vihar tör ki. A Hitachdut felháborodva tiltakozik Feuerstein kijelentései ellen, a teremben felbomlik a rend, a delegátusok és a vendégek, főképpen a különböző ifjúsági csoportok tagjai össze, vissza kiáltoznak. Az elnöknek csak nagy erőfeszítéssel sikerül a rendet helyreállítani. Erélyes szavakkal utasítja rendre Feuersteint, akinek még két percet engedélyez beszéde befejezésére. Feuerstein erre kijelenti, hogy nem akarta megsérteni a Hitachdut erdélyi tagjait, de a Hitachdut világszervezet politikáját igen.

Erre a kijelentésre a vihar még erőteljesebben tör ki. Az elnök a terem kiürítésével fenyegetőzik, mire nagy

ber 28

RDÓ

RESSE

házikurára minden testőr használ-gymódszer.

Singer) Tegie 2.

a táborban Antiochus lóság törté. Vele szememelkedtek erei. Nem artaléka lenben velünk népek kon-

k sora.

svári helyi-meleg szanciát, majd a KKL je-sz palesztitolmácsolja hósei meg-Palesztinánarúl a tör-beteljesitse

ncia üdvöz-

erdélyi cigátusa azotó napokat dóságából aével indult Már 1918 en a Zsidó ké emléke-ör lobogott. Ezután hogy a cig-gja valóban képeselődik a, amelyek előbbrevi-és nem az mozgalom z alkalmat, a tieg ant e, amelyek odása Er-ek egybe-nemzeti as-Akkor a g-sulyozták, keresztil el megértik a éltányolják dr. volt az ében lelke-népi meg-s — mon-román ál-m mutatta st, amelyet idején.

nciát

oportokban üdvözlét k. nk a zászló — amelyet előtt meg-k részt an-or a kolozs-es Ármín g nevében Neuberger v. Wert-ári WIZO-Sándor a m Sámuel alé Cedek

elnöksége Nándor, a tmányának konferen-sképen va-

dr. Társel-Ver mes

nehezen helyreáll a rend. Nobel elnök az egyik cionista világpárt megsértése miatt, megvonja a szót Feuersteintől, majd Jordán dr. emelkedik szólásra, aki félreértett szavainak helyreigazítása címén részleteiben is megindokolja javaslatát és kifejti, hogyan képzei el a technikai megoldást.

Lukács Zoltán a zárzó jogán fenntartja eredeti javaslatát, mire az elnök rezumálja a beérkezett javaslatokat. Feiler Pál javaslatát a romániai alapok és szervezetek egységesítéséről a konferencia elveti. Simon Mózes praktikus javaslatát a szövetségi sékelről nem tárgyalja, mert ezt a kérdést involválja a Ligeti féle pótvajlaslat. Ezt a pótvajlaslatot Fischer Lipót kiegészítésével a konferencia elfogadja. Az elnök ezután névszerinti szavazást rendel el a hivatalos és a Jordán-féle vajlaslatra.

Az elfogadott határozat
Izgalmas szavazás után, a melynek

A székhely kérdése lekerül a napirendről

Az állandó bizottság azonban ezalatt tovább folytatta munkáját. Elkészítette a konferencia elé terjesztendő Csur Sálom vajlaslatokat, majd behatóan megvitatta Jordán dr. vajlaslatát a belpolitikai inkompatibilitásról és székhely kérdéssről. Hosszu vita után Jordán Viktor dr. azzal a megokolással, hogy

Az éjjeli plenáris ülés

Éjjel 12 óra 15 perckor nyitotta meg ismét Dr. Nobel Sándor elnök a konferenciát. Az éjjeli órák ellenére a delegátusok ugyszólván teljes számban jelentek meg.

Az elnök napirenden kívül Rosenfeld Sándornak adja meg a szót, aki a Revizionista párt nevében sajnálatát fejezi ki a délutáni gyűlésen kirobant incidens fölött. Feuersteinnek súlyos okai voltak kijelentésének megtételére az erdélyi Hitachdut nem azonos a világszervezet Hitachdut pártjával. Az erdélyi Hitachdut a binacionális állam álláspontján áll, a Hitachdut világ-szervezete nem. A szónok fel akarja olvasni a Hitachdut világszervezet programját, mire nagy zaj tör ki.

Az elnök elismertja az ellentéteket

Az elnök arra való tekintettel, hogy a további felszólalás alkalmas arra, hogy a konferencia méltóságát sértse, annak tudomásulvételével, hogy a Revizionista párt a konferenciát megkövette, a szónoktól megvonja a szót.

Napirend előtt az elnök azzal a kéréssel fordul az ifjúsághoz, hogy a konferenciát működésük ne merüljön ki az egymással való állandó torzalkodásban. Ezután megkezdődött az általános vita, melynek első szónoka Engel Jeremiás volt. Az ifjúsághoz fordul és mértékletességre inti őket.

Szabó József (Hitachdut) a Szövetség működésének bírálatánál kijelenti, hogy a Zs. N. Sz. a legnagyobb büntetést az ifjúság nevelésénél követte el. Ha erre a nevelésre több súlyt fektettek volna, ugy nem történhetett volna meg a délutáni incidens.

Kertész Márton vajlaslatot terjeszt be arra, hogy a vezetőségnek a felmentvényt megadják.

Grünfeld arra kéri a konferenciát, hogy térjen vissza a szervezeti kérdésben hozott határozatokra, mivel a konferenciának nem volt joga az alapok előzetes beleegyezése nélkül határozatot hozni.

Vermes Ernő kritizálja a költségvetés egyes tételét. A központi kimutatás csak a kiadásokat részletezi, a bevételeket pedig egy összegben tünteti fel. Tudomása szerint Erdélyből több, mint 12 aranysekel folyt be. A Tarbut felállításának kérdésében az a véleménye, hogy nem szabad újabb közpiskolát felállítani. Erdélynek elsősorban ipariskolára van szüksége. A Szövetség iskolahálózatát az elemi iskolák és óvodák felállításával kell megkezdje. Szóvátási, hogy az ellentétek kiéleződése milyen károsan befolyásolja a cionista munkát. Temesváron az egy ismeretlen fogalom.

során többen tartózkodtak a szavazástól, a konferencia 55 szavazattal 45 ellenében Jordán vajlaslatát fogadta el, azaz, hogy ennek realizálása az alapok főirodájának beleegyezésétől függ, amely beleegyezés kieszközölését és technikai módjainak közösen való megállapítását Jordán dr. vállalta. Az elfogadott határozati vajlaslat így szól:

1. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség mindhárom reszortjának: a Szervezetnek, Keren Kajemetnek, Keren Hajjeszodnak adminisztrációja, propagandája és pénzügye, azoknak igazgatása centralizálandó, egy ügyvezető elnök kezébe, aki Jewish Agency (Keren Hajjeszod), Keren Kajemet és a Cionista Szervezet erdélyi osztályainak vezetésével állandó kontaktusban intézkedik a három reszort kiadásainak összhangba hozásáról, megfelelő hivatalnoki karal, a három reszort szervező és pénzügyítő munkájának kolaborációjáról.

a cionista és a belpolitikai tevékenység egyelőre nem választható szét, visszavonta inkompatibilitási vajlaslatát. Ezután a reorganizációs párt és az áthelyezési mozgalom vezetői a plénumhoz terjesztendő deklarációban visszavonták az áthelyezésről szóló vajlaslatot is.

Diamant Elemér főtitkár válaszul Vermes Ernő szavaira az arany sékellek ügyében. Bejelenti, hogy a Londonból beküldött kimutatás 12 erdélyi aranysekel tüntet fel.

Köszönet a parlamenti klubnak

Nobel Sándor bejelenti, hogy technikai okok miatt a konferenciát rövidesen be kell rekeszteni és így vajlasolja,

A konferencia második napja

Csütörtök délelőtt a különböző bizottságok tartották meg üléseiket. A Keren Hajjeszod és a Keren Kajemet egybefogó Palesztina-bizottság, a sajtó, szervezeti és politikai bizottságok már a kora reggeli órákban kezdték meg tanácskozásait és rendkívül intenzíven foglalkoztak az eléjük kerülő kérdésekkel.

Annak ellenére, hogy a konferenciái delegátusok nagyobbik fele a különböző bizottságokban volt elfoglalva, dr. Nobel Sándor elnök mégis zsufolt terem előtt nyitotta meg a plenáris ülést.

Az elnök bejelenti, hogy a konferencia még ma délelőtt folyamán le kell tárgyalja a Mizrachit által betervezett három vajlaslatot, dr. Jordán két vajlaslatát, valamint a Czur Salomon ügyében betervezett két különböző vajlaslatot.

A Mizrachi szervezeti vajlaslatát, melyben egy mizrachista vezető tisztviselő alkalmazását kéri, különösen a Palesztina hivatal reorganizálásával kapcsolatosan, a konferencia egyhangulag megszavazta.

A Mizrachi második vajlaslatát Koffler Hóse (Sziget) terjesztette a konferencia plénuma elé, melyben a máramarosi chaluc farm felállítását, valamint a chaluc mozgalom céljaira megszavazott 40 ezer lejnek a máramarosi chaluc-farm céljaira való fordítását kéri.

A vajlaslathoz előnek dr. Fischer József szólott hozzá, aki a 40 ezer lejes tétel elhagyásával kéri a vajlaslat elfogadását.

Klein Elijáhu kifejti, hogy minden cionista munkának a fokmérője, hogy hány munkás kezét adunk Palesztinának. Méltatja a munkás máramarosi zsidóságot és kéri a vajlaslat elfogadását. Vajlasolja, hogy amennyiben a szigeti Zeire Mizrachi megalkítja a farmot, ugy a 40 ezer lej annak céljaira fordíttassék.

Szirmai István a 40 ezer lejes tétel elhagyásával, melyet kevesel, elvben csatlakozik a vajlaslathoz.

A konferencia Klein Elijáhu vajlaslatával, kiegészítve elfogadta Koffler Mose vajlaslatát.

Ugyancsak Koffler Mose vajlaslatára elhatározza a konferencia, hogy a nyomor-

A centralizáció első lépése abban áll, hogy a jelenlegi három főtitkári állás megszüntetésével mindhárom reszort propagandájának együttes végzésére egy főtitkári állás és a három reszort adminisztrációjának együttes vezetésére ugyancsak egy irodaigazgatói állás kreálandó.

A Szövetség vezetősége terjeszti ezen konferenciái határozatot hozzájárulás végett a három reszort főirodájá elé. Annak elintézéséig azonnal lépjen életbe a pártadó és rendezvények bevezetésére elfogadott konferenciái határozat.

A Szövetség Központja mindhárom reszortjának együttes kiadásai az 5090-es évben nem léphetik túl a három reszort évi együttes kiadásait.

A határozati vajlaslat elfogadása után az elnök az előrehaladott időre való tekintettel a plenáris ülést bezárta és annak folytatását éjjelre tűzte ki.

hogy a beérkezett határozati vajlaslatokat tüzzék napirendre. A konferencia ezután elfogadja a következő határozati vajlaslatot:

A IX. erdélyrészi cionista konferencia elismerését és köszönetét fejezi ki a Zsidó Parlamenti Klubnak az ország zsidó lakossága jogainak védelmében kifejtett parlamenti tevékenységéért és a klub tagjait a legnagyobb bizalmáról biztosítja.

A konferencia egyhangulag elfogadja a Mizrachi szervezet által betervezett alábbi határozati vajlaslatát:

A konferencia kimondja, hogy a legutóbbi elpusztított palesztinai telep ujjraépítése során a hebroni, sáfedi és a chudai is ujjraépíttessenek.

A konferencia elítéli Magnes rektor akcióját

Az elnök ezután felolvassa a revizionista csoport következő vajlaslatát:

A IX. erdélyrészi cionista konferen-

cia fájdalommal és megdöbbenéssel vesz tudomást arról a részben Palesztinából kiindult irányzatról, amely a zsidó országépítő munkát alapjában támadja meg s amely legutóbb dr. Magnesnek a jeruzsálemi zsidó egyetem rektorának politikai ténykedésében jutott kifejezésre. Erdély zsidósága ezt a zsidóság ügyét elárluló külön akciót elítéli, mint hogy elítéli minden külön akciót és árlulásnak minősít minden olyan külön akciót, amely a cionista világszervezet megkerülésével akar akaratának érvényt szerezni.

A vajlaslathoz Kohn Hillel dr. szólott hozzá, aki azon a véleményen volt, hogy a konferencia nem ismeri eléggé a kérdést ahhoz, hogy dönthesse. Végül is a konferencia a vajlaslatot teljes egészében megszavazta.

A plénum tudomásul veszi a székhely áthelyezési vajlaslat visszavonását

Ezután Jordán Viktor dr. olvasta fel az állandó bizottság elé terjesztett deklarációját, amely így hangzik:

A Szövetség székhelyének megváltóztatása két okból látszott szükségesnek: az egyik a pénzügyi reorganizáció végett, a másik a belpolitika mentesítés kiemelésére.

Mint hogy a konferencia határozata alapján a Szövetség belpolitika mentesítésének keresztülvitele az előző konferenciái határozatainak megfelelően az arra alkalmas időpontban fog eszközölni.

abban a szilárd hitben, hogy a Szövetség vezetősége, bárhol lesz is a székhely, ténylegesen keresztül is fogja vinni a pénzügyi reorganizációt és annak dokumentálására, hogy a székhely kérdésében nem vezette a mozgalom megindítóit semmitéle személyi kérdés,

visszavonják a székhely megváltóztatására vonatkozó indítványukat.

A deklarációt a konferencia nagy tapsal vette tudomásul, majd Nobel Sándor dr. bezárta a hajnali órákig elhuzódó plenáris ülést.

ban szynlödő máramarosi zsidóság ügyét magává teszi és hathatos lépéseket fog tenni a Zsidó Parlamenti Klub útján a kormánytól a máramarosi zsidóság súlyos gazdasági helyzetének szánálása érdekében.

Héber óvodákat fog életre hívni a Szövetség

Dr. Jordán Viktor vajlaslatára a Szövet-

A konferencia határozata a Czur Sálom kérdésében

Az elnök bejelenti, hogy a Czur Salom ügyében két vajlaslat érkezett be. Az egyik dr. Halberg vajlaslata, melyet az állandó bizottság elfogadott, a másik dr. Singer vajlaslata, mely az állandó bizottság előtt kisebbségben maradt és mint ilyen kerül a konferencia plénuma elé. Az elnök felolvassa dr. Singer vajlaslatát. Dr. Singer vajlaslatában kéri, a Czur Salom akció eléréséhez a konferencia legmeesezbbmódon erkölcsi támogatását, Kéri továbbá, hogy mindaddig, amíg a Czur Salom ügye kielégítő módon elintéztet nem nyer, addig az alapok javára gyűjtendő pénzek a Zs. N. Sz. elnöksége által kijelölendő bank-folyószámlán kezeltessenek és az alapok javára ki ne utaltassanak, valamint, hogy az alapok vezetőségének magatartásából eredő következményekért a konferencia az alapokat teszi felelőssé.

A kisebbségi vajlaslat

Javaslatának megindoklása céljából dr. Singer egy óras beszédben vajolja a Czur Salom akció történetét. Kifejti, hogy a Haifa B. társulat, amelytől az erdélyi zsidók az

Ha influenzás, köhög vagy berekedt^{ny} igyon

Málnási Siculia gyógyvizet

mert az a legjobb nyálkaoldó és köptető. Kapható minden fűszerüzletben.

ség kulturális munkájának főfeladata képpen a héber óvodák életre hívását határozta el a konferencia, mely héber óvodákból kikerült, héberül beszélő gyermekekkel nyitandó meg az elemi iskola első osztálya és évről évre fokozatosan a középiskola is. A jelenlegi iskolás tanulók és az ifjúsági szervezetek által héber kurzusok állítandók fel.

akkói földet vásárolták, immobillá lett és akkor a Keren Kajemet átvette a palesztinai Haifa B. érdekeltségét anélkül, hogy annak a szerződési kötelezettségeit magára vállalta volna. Jogilag fejtegeti ezen álláspont tarthatatlanságát, rámutat a KKL vezetőségével Haifában folytatott tárgyalásokra, melyek folyamán az erdélyi Czur Salom kiküldöttje előtt elzárkoztak a kérdés megoldása elől. Később újabb tárgyalások indultak meg, amelyek során a KKL hajlandóan mutatkozott feladni azt az álláspontját, hogy nem jogutódja a Haifa B. vállalkozásnak és kész volt a Czur Salom segítségére jönni, abban az irányban, hogy a Czur Salom tengerparti területét lejjebb hozzák Haifa mellé és a Seekunat Ovdim munkás kolóniához csatolják. Ennek ellenében kérte mindazok kautelák megadását, melyek kizárják a Spekulációt. A feltételeket aláírták az erdélyi kiküldöttek, de amikor Zürichbe mentek, hogy ott ratifikálják a megállapodást, méltatlan elbánásban részesültek a KKL direktórium részéről.

Kifejti dr. Singer, hogy kizárólag a Czur Salom rendezetlen ügye idézte elő az erdélyi cionista életben a szomorú stagnálást. Csak energikus és végső erejű fellépéssel fogjuk elérni a Czur Salom ügyének rendezését és ezért kéri vajlaslatának elfogadását.

A konferencia Halberg dr. vajlaslatát fogadta el.

Dr. Halberg Gyula felszólalásában reflektál dr. Singer beszédére és kifejti, hogy a KKL direktórium tagjainak nincs intézkedési joguk, csupán vétó-joguk van és ebben rejlik magatartásuk értelme. De ők nem is éltek vétó jogukkal, csupán halogató álláspontra

helyezkedtek, az áll szándékukban nek ellenére sz megötélésre, de vajlaslata, mely félrevezetheti a Semmi kétség se nak kötelessége gadni, mert azo

A k

Délután öt Nobel Sándor nárís ülést i rem és karzat voltak a deleg kel. A KKL vajlaslatait terjesztencia elé, am fogad. (A hat kezdő számban

Jav lyér

Dr. Weisz konferencia me pok vezetőinek (vár) a vajlasl sulyozva, hogy jár köszönet. többséggel ki t rövleszi a rik, dr. Schw alapok adminis tálására vonat a konferencia. Ezután Löbl rozati vajlaslat nak Kolozsvár áthelyezését ke lásául azt hozz a cionista párt beni harcai m szenved. A Ke ren Hajjeszodn a jisiv felépít bad csökkenten harcának. A z láva kéri a j

Dr. Fischer Löbl vajlaslat azzal a határo pok és a Sz trációjának vonatkozó l napon a kor Ábrahám és G kalásai után a leveszi napire

A hivatalos je dása után Fet usági és kultu jeszi a konfer a zsidó könyv re vonatkozó Kauftheil I jeszt be. Fisci hogy az uj vál amellyel sze semmilyen eng szükséges az, terjesztését me mozdítsuk elő Löbl Henrik vajlaslatot elfoga gadják a hivat natkozó előter

A r vont

Dr. Knöpfli unió nevében amilyen kijele mán visszavon napján a Hita használt kifeje ferencia plénu

Köss

Ezután dr. F achdut párt ne

helyezkedtek, ami nem jelenti azt, hogy nem áll szándékukban az ügyet rendezni. Mindennek ellenére szükség van hathatós lépésekre megteremtésére, de nem praktikus dr. Singer javaslatát, mely célt téveszthet és amelyet félrevezetheti a laikus és hiszékeny elemeket. Semmi kétség sem fér ahhoz, hogy az alapoknak kötelessége a Czur Salom akciót támogatni, mert azonos érdekeket szolgál mind-

kettő. Nem szabad azonban nekünk a legvégső eszközt megragadni, mert ez nem felel meg a cionista mentalitásnak. Ternér Jakab, dr. Szegő, dr. Fischer Tivadar Halberg Gyula javaslatát mellett, Szenes Henrik pedig Singer dr. javaslatát mellett emelt szót. Az elnök szavazásra tette fel a kérdést, mire a konferencia nagy többséggel Halberg indítványát fogadta el.

A konferencia záróülése

Délután öt órára járt az idő, midőn Nobel Sándor dr. a konferencia plenáris ülését ismét megnyitotta. A terem és karzatok ismét zsúfolásig telve voltak a delegátusokkal és érdeklődőkkel. A KKL és a Keren Hajjeszód javaslatát terjeszti az elnökség a konferencia elé, amelyeket a konferencia elfogad. (A határozatokat lapunk következő számában fogjuk közölni).

Javaslat az alapok székhelyének áthelyezésére.

Dr. Weisz Fülöp javasolja, hogy a konferencia mondjon köszönetet az alapok vezetőinek. Löbl Henrik (Temesvár) a javaslat ellen szólal fel, hangsúlyozva, hogy a cionista munkáért nem jár köszönet. A konferencia nagy szó többséggel kimondja, hogy a javaslatot leveszi a napirendről. Löbl Henrik, dr. Schwartz Lajos (Szatmár) az alapok adminisztrációs kiadásainak limitálására vonatkozólag terjeszt javaslatot a konferencia elé, amelyet elutasítanak. Ezután Löbl Henrik terjeszt be határozati javaslatot, amelyben az alapoknak Kolozsvárról semleges helyre való áthelyezését kéri. Javaslatának indoklásul azt hozza fel, hogy Kolozsváron a cionista pártoknak egymással szembeni harcai miatt az alapok munkája szenved. A Keren Kajemetnek, a Keren Hajjeszódnak bevételeit, amelyeken a jász felépítése nyugszik, nem szabad csökkentenie Kolozsváron a pártok harcainak. A zsidó lelkiismeretre apelálva kéri a javaslat elfogadását.

Dr. Fischer József megjegyzi, hogy Löbl Henrik javaslatát ellentmondásban áll azzal a határozattal, amelyet az alapok és a Szövetség adminisztrációjának központosítására vonatkozólag hozott az előző napon a konferencia. Dr. Fried Ábrahám és Giszkalay János felszólalásai után a konferencia a javaslatot leveszi napirendről.

A hivatalos jogvédelmi javaslat elfogadása után Feuerstein Kálmán az ifjúsági és kulturbizottság javaslatát terjeszti a konferencia elé. A bizottságnak a zsidó könyvkiadó vállalat létesítésére vonatkozó indítványával szemben Kauftheil Ernő ellenjavaslatot terjeszt be. Fischer József dr. leszögezi, hogy az új vállalat privát vállalat lesz, amellyel szemben a Szövetség semmilyen engagement nem vállal, de szükséges az, hogy a cionista kultúra terjesztését megfelelő kiadványokkal mozdítsuk elő. Engel Jeremiás és Löbl Henrik hozzászólásai után a javaslatot elfogadják és ugyancsak elfogadják a hivatalos lap létesítésére vonatkozó előterjesztést is.

A revizionista unió visszavonja kijelentéseit.

Dr. Knöpfler Bernát a revizionista unió nevében deklarációt olvas fel, amelyben kijelenti, hogy Feuerstein Kálmán visszavonja a konferencia előző napján a Hitachdut párttal szemben használt kifejezéseit és azokért a konferencia plenumától bocsánatot kér.

Köszönet a palesztinai munkásságnak.

Ezután dr. Hamburg József a Hitachdut párt nevében javaslatot nyújt be,

amely szerint a konferencia közönetét fejezi ki a palesztinai munkásságnak a jász védelmében tanúsított hősies magatartásáért, támogatja a munkásságnak az arabokkal szemben folytatott megértő politikáját és a jelenlegi angol munkáskormánytól várja a mandátum gyakorlása folyamán az eddigi reakciós kormányok részéről elkövetett hibák reparálását.

Dr. Fried Ábrahám (Máramaroszi) kéri a nyilatkozat ama passzusának törlését, amely különbséget tesz az egyes angol kormányok között. Kasztner Rezső kéri, hogy a Hitachdut válassza el a nyilatkozatnak a palesztinai munkásság köszönetére vonatkozó részét az angol kormányokra és arabokra vonatkozó passzusoktól, hogy Erdély zsidóságának a jászval szembeni hálája egységesen nyilatkozhassék meg. Fischer Tivadar dr. ugyancsak az angol kormányokra vonatkozó passzus megváltoztatását kéri és ilyen értelemben módosító indítványt terjeszt a konferencia elé, amelyet dr. Kohn Hillel felszólalása után a konferencia egyhangulag elfogad.

A pénzügyi vita.

Vermes Ernő (Temesvár) a pénzügyi bizottság javaslatát terjeszti a konferencia elé. Bizonyos megjegyzéseket fűz az előterjesztett javaslatokhoz. Ugy találja, hogy a konferencia pénzügyileg nem volt megfelelően előkészítve. Referál a pénzügyi bizottság munkájáról, rámutat azokra a redukciónak, melyeket a bizottság az előterjesztett költségvetésekben közölt, törölve a hebraizációra előirányzott hatvan ezer és az ifjúsági ügyosztály céljaira előirányzott ötven ezer lejes tételeket. A büdzsé 510.000 lejt tesz ki. A sákelek eladásából a Szervezet céljaira maradó hetven ezer lejt levonásával négyszázötven ezer lejt fedezéséről kell Erdély zsidóságának dr. Ligeti Sándor javaslatának végrehajtásával gondoskodni. Hangsúlyozza a reális budget szükségességét.

Diamant Elemér, a Szövetség főtitkára felvilágosításokat ad a sákelek kezelésére vonatkozólag, majd Hirsch Jakab (Nagybánya) és Nossin Mór szólnak hozzá Vermes referatúájához. Noszin a hebraizációs és az ifjúsági ügyosztály céljaira előirányzott összegeknek a budgetben való fentartását kéri. Feiler Pál (Brassó) érthetetlennek találja, miért nem lehet radikálisabb redukciónak eszközölni a költségvetésben.

Kasztner Rezső az ifjúsági ügyosztály létesítése mellett foglal állást és indítványozza, hogy a konferencia utasítsa a KIB-et az ügyosztály munkaprogramjának kidolgozására. Az indítványt a konferencia egyhangulag elfogadja. Auslander Lajos, mint az ellenőrző bizottság egyik tagja, a bizottság munkájáról ad felvilágosításokat és Vermes kifogásaival szemben teljes felelősséget vállal a beterjesztett adatok helyességéért.

Dr. Szönyi Géza, a Keren Hajjeszód főtitkára, néhány adatszerű felvilágosítást ad a konferenciának, rámutatva arra, hogy amennyiben a lejegyzett összegyek befolyának, úgy az alap kiadásai a bevételek 25 százalékát fogják csak kitenni.

Leitner Zoltán (Nagyvárad) felolvassa a hivatalos szervezeti és pénzügyi javaslatokat, amelyekhez Fischer Lipót szól hozzá, majd Vermes Ernő reflektál a referatúájával szemben elhangzott kritikákra. Dr. Dénes László javaslatára a konferencia utasítja a KIB-et, hogy a palesztinai helyzetre való tekintettel, táviratilag hívja fel az

angol kormányt a palesztinai zsidó állampolgárok életbiztonságának megvédésére.

Kasztner Ernő és Szirmai István előterjesztésére dr. Nobel Sándor elnöki enunciacióként hívja fel a konferenciát és egész Erdély zsidóságát a nyomorgó zsidó diákság támogatására. Ezután a konferencia a pénzügyi bi-

zottságnak a Szövetség jövő évi költségvetésére vonatkozó előterjesztését azal a módosítással fogadja el, hogy ötvenezer lejt szavaz meg az ifjúsági ügyosztály céljára.

Végül a konferencia a lelépő vezetőségnek a felmentvényt egyhangulag megadja és ezzel az általános vita befejezést nyert.

Végleges elintézést nyer az Uj Kelet ügy

Dr. Nobel elnök közli, hogy az Uj Kelet ügyben kiküldött ötös bizottság joga jelentését megtenni.

Dr. Halberg Gyula, mint az ötös bizottság elnöke, bejelenti, hogy véglegesen tisztázza az Uj Kelet és a Szövetség között fennálló viszonyt és ebben az irányban hozzon döntést. A bizottság valóban össze is ült Kolozsváron, de a megvizsgálható hatalmas anyagra való tekintettel nem állott módjában akkor meghozni a döntést és ezért a mostani konferencia során ismét összeült a bizottság és ugyszólván a permanens tanácskozásban volt. A kérdés a legapróbb részletekig vizsgálat tárgyává tétetett, a bizottság az ügyben szereplő összes feleket kihallgatta. Közvetlenül a bizottság döntése előtt a bizottság két tagja lemondott mandátumáról s így a megmaradt három tag hozta meg egyhangu szavazással döntését, amelynek lényege az, hogy az Uj Kelet és a Szövetség között nem lát érvényesíthető jogi kapcsolatot fennforogni és ezért az egész kérdést napirendről leveszi. Dr. Halberg ezután rendkívül alapos jogi fejtegetéssel indokolja meg a bizottság döntését, amelynek során ismerteti az Uj Kelet és Szövetség közötti viszony egész történetét és annak felbomlását. Mint régi jogász, teljes felelősséggel állapítja meg és kívánja leszögezni, hogy az Uj Keletnek a Kadima által történt eladása a legszabályszerűbb jogi formák között történt, ami cionista szempontból már azért sem kifogásolható, mert ez volt az egyetlen mód az Uj Kelet további fentartására. Ez volt az egyetlen módja annak, hogy Erdély zsidóságának továbbra is megmaradjon a napilapja.

Dr. Halberg előterjesztése után Hirsch

Simon, mint az ötösbizottság lemondott tagja, kisebbségi indítványt terjeszt elő, amelyben javasolja, hogy a Szövetség továbbra is tartsa fenn szellemi tulajdonjogát az Uj Keletre.

Dr. Nobel Sándor szavazásra teszi fel a kérdést, amelynek eredményeképpen a konferencia óriási többséggel dr. Halberg javaslatát fogadja el, illetőleg jóváhagyólag tudomásul veszi az ötösbizottság döntését.

Egy ünnepélyes kijelentés

Ezután dr. Marton Ernő kér szót és kifejtji, hogy az a vita, amely már hosszabb idő óta folyik a Szövetség és az Uj Kelet jogviszonya körül, több kárt okozott a mozgalomnak, mint hasznot, mert a legkülömbözőbb gyannúsításokra adott alkalmat a szervezet érdemeiben gazdag vezetői ellen. A most hozott határozat kétségtelenül megállapítja, hogy a Szövetség és az Uj Kelet között semmiféle jogi kapcsolat nem áll fenn. Nehogy azonban ez a határozat a legcsekélyebb félreértésre is adhasson alkalmat, szükségesnek tartja az Uj Kelet kiadói nevében ünnepélyesen kijelentni, hogy az Uj Kelet továbbra is a zsidó nemzeti gondolat hirdetője marad és a jövőben, ha lehetséges, még hathatósabb propagálójá lrsz a cionista érdekeknek, mint eddig. Az Uj Kelet marad az, ami volt, az erdélyi zsidóság harcos organuma, minden igaz zsidó érdek védelmezője és minden nemes zsidó cél propagálójá.

Dr. Marton Ernő bejelentését a konferencia melegen megtapsolta.

Ezután dr. Fischer Tivadar ismertette azokat a motívumokat, amelyek a Kadima részvénytársaság akkori vezetőségét arra kényszerítették, hogy az Uj Keletet más kiadó társaságnak adják át. Ez volt az egyetlen mód az Uj Kelet fentartására

és bátran viseli ezért a felelősséget a cionista közvélemény előtt.
Kaszner Rezső indítványára ezután a konferencia köszönetét fejezi ki dr. Nobel Sándornak az elnöki székben kifejtett objektív és fáradságos munkásságáért. Dr. Nobel, aki páratlan tapintattal és fölülményes biztonsággal vezette a konferencia összes plenáris ülését

és egyéniségének melegségével és higgadtságával fékezte le a gyakran felcsapó pártszenvédelmeket, hosszantartó, meleg ünneplésben részesíti a konferencia.

Koalíciós vezetőség alakult

Ezután Weinberger Nándor az állandó választmány megbízásából tesz bejelentést, a mely szerint a Zsidó Nemzeti Szövetség jövő évi vezetőségére vonatkozólag koalíciós meg egyezés jött létre a pártok között. Előterjesztésére a következő új vezetőséget választja meg a konferencia:

Elnök: Dr. Fischer József.
Társelnökök: Rothbart Jakab, Dr. Nobel Sándor (Temesvár), Deutsch Mór dr. (Lugos), Nuszbaum Sámuel (Nagyvárad) és dr. Kohn Hillé.

Kisintéző bizottság: Alelnökök: Dr. Marton Ernő, Dr. Hamburg József.

Tagok: Dr. Pollák Sándor, Jámor Ferenc, Noszin Mór, Kaszner Ernő, Herskovits Imre, Dr. Glasner Izák, Klein Eljahu, Léb Ödön, Dr. Knöpfler Bernát, Fischer Ernő, Leichtmann Andor.

Ezenkívül a KIB tagjai: A pénzügyi bizottság elnöke: dr. Ligeti Sándor. A Palesztina-bizottság elnöke: Dr. Weisz Fülöp. A KKL bizottság elnöke: Fischer Lipót. A jogvédő iroda vezetője: dr. Fenichel József. A Keren Hajjeszod kuratoriumának képviselőjét és a tiszteletbeli főtákar személyét utólag fogják kijelölni.

Dr. Nobel zárószavai

A választás megejtése után Nobel Sándor dr. emelkedik szólásra és magasszónyáján, az igaz zsidó szív melegségével fűtött beszédben bucsuzik el a konferenciától:

— „En is voltam király, zsidók királya, hej még mindig rögös ez a pálya” — kezdi beszédét a költő idézetével Nobel Sándor.

Dr. Fischer József székfoglalója

Dr. Nobel percekig tartó óvációban részesíti a konferencia. Meleg ünnepeések közepette dr. Fischer József foglalja el az elnöki széket. Köszönetet mond Nobel Sándornak és biztosítja, hogy a lelkesedés, amely őt fűtötte, valamennyiünket

„Am kőse oref“ nyakas nép ez a zsidó nép, nagyon szívósan tudunk valamit akarni és nem volt könnyű feladat hidat verni az ellentétek felett, gátat vetni a szenvédelmeknek. És én mégis azt mondom: ez a konferencia egyike volt a legjobb és legszebb konferenciáknak, mert minden pártszenvédelmek és ellentétek felett össze lehetett hozni azt a gyönyörű harmóniát, amelyben a konferencia véget ért. Az én számomra azzal a megnyugtató tanulsággal szolgál ez a konferencia, hogy nincsenek a cionista szervezeten belül olyan ellentétek, amelyeket át ne lehetne hidalni. És még egy megállapítással tartozom: az esztendő cionista mult után megtanultuk elviselni a kritikát. Már elbirjuk a bírálatot és elég erősek is vagyunk ahhoz, hogy korrigáljunk ott, ahol arra szükség van. Örömmel szolgált az is, hogy az ifjúság unja már az örökös dicsőítést és mint felelős férfiak kérnek részt az alkotó munkában. Az a konferencia, amely megoldást tudott találni, a pénzügyi kérdésekre, az a konferencia, amely elintéztet hozott a Czur Salom ügyben és nyugvópontra juttatta az Uj Kelet kérdését, az a konferencia maradandó emlékeztető lesz az erdélyi cionista mozgalom történetében.

Dr. Nobel Sándor ezután a megválasztott, Fischer József egyéniségét méltatja. Csodálattal adózik annak az idealizmusnak, amelylyel Fischer József a pártharcok taposó malmai közepette, esztendőnkön hereszttől állja a gáncsot, a támadást, a kritikát. A jubiláris konferencia új és jobb perspektivákat nyit meg az erdélyi zsidóság számára.

át fog hatni. — Nem újság már az én megválasztásom, — mondotta dr. Fischer József — és nem tehetek másképen, mint-hogy elfogadjam a megtiszteltetést, amely újólag engem ért. Cionista tisztséget vállalni, nem kövedot, hanem fokozott mun-

kát jelent. Kéri, hogy a kritika legyen objektív. Amit mi itt, Erdélyben teremtettünk és amiről a jubiláris konferencián számotvetettünk, azt kockáztatni nem szabad. Erdély zsidósága és a Zsidó Nemzeti Szövetség egy s aki a Szövetséget bántja, az Erdély zsidóságát bántja. A szövetség tiz esztendő munkája történelmi változást idézett elő az erdélyi zsidóság életében. Azok a szinfoltok, amelyeket az egyes pártcsoportok képviselnek, egy gyönyörű szinccampában és gyönyörű harmóniában egyesültek, amely több és jobb munkának záloga. Szeretném hinni, hogy a szervezeti élet a koalíció létrehozásával — amely nem volt könnyű feladat — nyugvópontra jutott.

Ezután rámutat Fischer József dr. arra, hogy jubiláris konferencián talán nem eset elég szó, hibánkon kívül, Erec Jiszraelettől. Holott a palesztinai jisuw a mi munkánk s a mi népünk célja és értelme. A Jisuw a mi lelki felépítésünk alapja. Ha a Jisuw sorvad, szenved az egész világ zsidósága is és nincs az az áldozat, amit a mi szent ügyünköt megtagadhatnánk.

A konferencia a Hatikva hangjai közepette, emelkedett hangulatban ért véget esti 11 óra előtt néhány perccel. A konferencia után a Salon Klub helyiségeiben ismerkedési estély volt, az éj folyamán a delegátusok nagyrésze hazautazott.

Itt említjük meg, hogy Mayer Ébner dr. szenátor, Landau képviselő, a Consiliul Superior táviratilag Deutsch Mór (Lugos) pedig megleghangu levélben üdvözölték a konferenciát. Az ország különböző részeiből számos üdvözlő távirat érkezett a konferencia vezetőségéhez.

Az itt nem közölt határozatokat, a nagyintéző bizottság és az egyes bizottságok névsorát lapunk holnapi számában közöljük.

Többször kísérelt meg merényletet egy elmebeteg a Budapest—csopoki vonat ellen

Budapest, december 27. Csopokról jelentik, hogy a vonat ellen két ízben merényletet kíséreltek meg. Először talpát helyezték a sínre keresztbe, majd egy hatalmas köhásábot. A talpá szerencsére korhadt volt s a vonat anélkül rohogott át rajta, hogy a mozdony, vagy a kocsi kisiklottak volna. Utóbb a második esetenél a vasuti őrs ébersége hártotta el a nagyobb szerencsétlenséget, a vonatnak az akadály előtti leállításával. Ezután fokozott figyelemmel kísérte az őrs a pályamentén történő dolgokat s ekkor történt, hogy napok mulva ablakát bezúzták. Az őrs háza mellett ott találta Sós János parasztleányt, akit nemrég bocsátottak el gyógyultan az örültekházából. Dühös volt az őrs, hogy merénylete a vonat ellen nem sikerült s ezért zúzta be ablakát. Az elmebetegét újra bezúztatták elmeegógyintézetbe.

Bécsben letartóztattak egy ploesti-i kereskedőt

Bucuresti-Bukarest, dec. 27. Nissim Capon ploesti kereskedőt Bécsben letartóztatták a milánói hatóságok körözésére, akik 3 millió olasz líras csalás miatt kérték elfogatását.

A madarat a tolláról...

Az embert barátjáról...

és a kereskedőt árujáról lehet megismerni

Ájándékozza meg teljes bizalmával azt a kereskedőt, aki

DURA

elemmel szolgálja ki, mert ez a kereskedő minden más áruból is csak a legjobbat tartja raktáron s így mindenben az Ön érdekeit képviseli

Dura, Timișoara

* Paleologue naplója (A cár országa a nagy háboruban: 3 kötet 888 oldal 132 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

Homoród mellett bombákat találtak a vasuti pályatesten

Egyes verziók szerint politikai merénylet készült. A behavazott vasuti vonalakat is átadták már a forgalomnak

Bucuresti-Bukarest, december 27. (Az Uj Kelet tud.) Cața állomáson Homoród mellett a vasuti vonalon bombát találtak. Szigorú vizsgálat indult meg annak kinyomozására, kik és milyen céllal helyezték a bombát a sínre. Egyes verziók szerint a meghiusult merényletnak politikai háttere van.

Egyébrént bukaresti jelentés szerint az összes vasuti vonalakat, amelyeken karácsony előtt hófúvás akadályozta a közlekedést, új-ból megnyitották a forgalomnak. Mindenütt olvadás állott be és csak a Medgidia—Bazargic vonalon nem tudták még teljesen meg-

tisztítani a pályatestet. A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy amennyiben nagy hideg állana be 22 fok Celsius alul, akkor a vonatközlekedést nagymértékben le fogják szállítani, hogy a mozdonyok befagyását elkerülhessék.

Munkában a jugoszláviai terror

Letartóztatták Maceket, a horvát parasztpárt vezérét is

Begics ezredesi arra kényszerítették, hogy Macek ellen valljon. A horvát parasztpárt ifjúsági szervezeteiből kerültek ki az összeskűvők

Belgrád, december 27. A lapok hosszú tudósításokban számolnak be a zágrábi összeesküvésről és Macek Vladimir letartóztatásáról s további fogvatartásáról. A Politika szerint Macek kijelentette, hogy az ellene elhangzott terhelő vallomások alaptalanok. Ő az állítólagos összeesküvőkkel nem állott összeköttetésben s az akció nem is pénzelt. A zágrábi rendőrségen ekkor szembesítették Macekkel Begics, volt alezredes vádlottat, aki két tanu jelenlétében szemébe mondotta a felozlatott horvát parasztpárt volt vezérének terhelő vallomását. A lap különösképpen találja, hogy

Begics e vallomása után felkapott egy zsebkést és öngyilkosságot kísérelt meg. Belgrádban nem tartják kizártnak, hogy Begicset kényszerítették a Macek ellen vallomásra.

A többi lapok arról cikkeznek, hogy az összeskűvők ezután nem kommunis-ták, és nem jobbpartiak, hanem a horvát parasztpárt ifjúsági szervezeteiből kerültek ki. A zágrábi rendőrségtől kapott információk arról szólnak, hogy a merényletterv külföldi mozgatója Krmjevics volt parasztpárti főtákar, aki már hosszabb ideje egy külföldi szolgálatban áll s külföldön tartózkodik.

Az összes letartóztatott vádlottakat, köztük Maceket is átszállították az ügyészségi fogházba.

Nyomdavezető Faktor,

ki 27 év óta e minőségben alkalmazva van állást keres.

Teljesen megbízható. Cim: Zimmermann urnál Cluj, Strada Decebal No. 3.

Ruhákat szintelenít, fest, tisztít 24 óra alatt Czink, Cluj

Elvetemül

Zs

Orastia-Szász Kelet tudósítója körülmények közt tartja igazságosságát. A gyilkosság, ahol

az elmult szöveg egyik reszkedőjét, Miklóst gyilkolással társítva büntet

A gyilkos, aki Miklóst, néhány szentbányákban mintegy két hét aho! Bogdan Chimeg. Az elmult órákor beállított akinek feljárnak azokat a betörőkre kirabolták tiz egy neki speciál örök kézrekeríté

amennyiben egy zsákok a utána mondan szavakat. Ekk tart egy tölcslantja a b

Löwy Miklósnak kodó felesége, amik van szó, szintén ki kértele urát, ne d tere hasonló babona választja, hogy má bált a betörők kézi dozott már erre a még megkísérli.

Leját

Tandau már fog zatát és vitte a lakás h raktárhelyiségbe maguk után és

Érthetetlen szavakat taszikus hókus-póku egyik sarkában zse néhányat közülük a és felszólította Löwy jen le, mert megkezd mikor letárdapelt, egy s az áldozat balszemé gyilkos ezután a szere maradt jobbkezébe ad szólította, emelje bal hunyja le és a tölcse r zetnek.

Már 2

kötet magy román fran könyv között

„D A

kölcsönköny

az, Uj Kelet

ezen hatalmas kölcsöt igénybe vehetik előfizetési díj hely kell fizetniök egy h vashatja a világirodad nak műveit, a külföld piac legújabb szen irodalom legkiválóbb vek korlátlanul cse mánia minden része továbbítjuk a kölcsö zalekkel redukált p

Prospektu

„Dante“ kölc Cluj Strada Jorga (

Elvetemült ravasszággal gyilkolt meg egy hunyadmegyei zsidó kereskedőt egy földműves

Zsákat huzott a fejére és egyetlen meiszéssel elvágta a nyakát

Lövi Miksa fiatal algyógyi kereskedő szörnyű halála

Orastia-Szászváros, dec. 27. (Az Uj Kelet tudósítójától). Napok óta borzalmas körülmények között végrehajtott gyilkosság történt Hunyadmegye lakosságát. A gyilkosság színhelye a csendes Algyógy, ahol

az elmúlt szombaton hajnalban a község egyik népszerű zsidó kereskedőjét, a harminc éves Lövi Miklóst gyilkolta meg állati brutálitással Tandau Áron többszörösen büntetett előéletű balsai paraszt.

A gyilkos, aki régebről ismerte Lövi Miklóst, néhány hónap óta a zsilvogyi szentbányákban kapott munkát. Ezelőtt mintegy két héttel érkezett Algyógyra, ahol Bogdan Chirilla kereskedőnél szállott meg. Az elmúlt szombaton reggel hét órakor beállított Lövi Miklós üzletébe, akinek felajánlotta, hogy kinyomozza azokat a betörőket, akik az elmúlt nyáron kirabolták üzletét. A gyilkos elmondta, hogy neki speciális módszere van a betörők kézrekerítésére és előadta, hogy

amennyiben Lövi Miklós kész egy zsákot a fejére huzni és utána mondani bizonyos tulvilági szavakat. Ekkor, ha a szeme elé tart egy tölcser, abban megpillantja a betörés tetteseit.

Lövi Miklósnak a másik szobában tartózkodó felesége, amikor meghallotta, hogy miről van szó, szintén kijött az üzlethelyiségbe és kérelmeztette az urat, ne düljön be zsidó ember léterére hasonló babonáságoknak, mire férje azt válaszolta, hogy már annyi mindent megpróbált a betörők kézrekerítésére, oly sokat álmodott már erre a célra, hogy ezt az egyet még megkísérelje.

Lejátszódik a szörnyű dráma

Tandau már fogta is szerencsétlen áldozatát és

vitte a lakás hátsó részében lévő raktárhelyiségbe, amelyet bezárt maguk után és a kulcsot zsebre tette.

Érthetetlen szavakat kezdett mormolni, fantasztikus hókusz-pókuszokat csinált. A raktár egyik sarkában zsákok voltak felhalmozva, néhányat hozlított a raktár közepére dobott és felszóllította Lövi Miklóst, hogy térdepeljen le, mert megkezdődik a szellemidézés. A mikor letérdelt, egy zsákot huzott a fejére s az áldozat balszeménél a zsákot kifurta. A gyilkos ezután a szerencsétlen Lövi szabadon maradt jobbkezebe adott egy tölcser és felszóllította, emelje balszeméhez, a jobbszemét hunyja le és a tölcser irányítsa a mennyezetnek.

Már 20.000

kötet magyar, német, román francia és angol könyv között válogathatnak

„DANTE“

kölcsönkönyvtár olvasói.

az „Uj Kelet“ előfizetői

ezen hatalmas kölcsönkönyvtári anyagot igénybe vehetik és a havi 60 lejes előfizetési díj helyett csupán 40 lejt kell fizetniük egy hónapra, amiért olvashatják a világirodalom leghíresebb íróinak műveit, a külföldi, vagy erdélyi könyvtárak legjobb szenczióit, a klasszikus irodalom legkiválóbb remekét. A könyvek korlátlanul cserélhetők. Nagy-Románia minden részére naponta postán továbbítjuk a kölcsönkönyveket 50 százalékkal redukált postai tarifa mellett.

Prospektus ingyen.

„Dante“ kölcsönkönyvtár
Cuj Strada Jorga (Jókai-utca) 5. szám.

Ebben a pillanatban Tandau Áron kirántotta a zsebéből egy beretvát és hátulról egyetlen nyiszszantással elvágta Lövi Miklós torkát. A szerencsétlen ember egyetlen hang nélkül ráesett a zsákokra. És már halott volt.

Tandau, akihez csodáltozóképpen nem ért egyetlen csepp vér sem, a legnagyobb lelki nyugalommal megtörölte a beretvát, zsebre tette, kinyitotta az ajtót és visszament az üzlethelyiségbe.

Az áldozat feleségét és szolgálólányát is hasonló módon akarta meggyilkolni

Közvetlenül Löwiné után érkezett oda, aki mindvégig az ajtónál hallgatózott, anélkül azonban, hogy tudott volna arról, mi történt az úrral. Tandau ezután Löwiné akarta végrehajtani ugyanazt a borzalmas műveletet, amelyet pár perccel előbb urán hajtott végre. Öneki is megparancsolta, hogy térdepeljen le, de amikor a fejére akarta huzni a zsákot,

az asszony felugrott és kijelentette, hogy nem hagyja magát és előbb csinálja végig a hókusz-

pókuszt a szolgálóleánnyal.

Tandau, akinek amugyis tervébe volt véve a cselédnek a meggyilkolása is, kísietett az udvarra, de miközben Tandau a szolgálóleánnyal veszekedett, a szerencsétlen fiatalasszony besietett a raktárhelyiségbe, ahol hatalmas vértócsában pillantotta meg férjének borzalmasan megcsontított holttestét.

Rettenetes sikoly hagyta el ajkát, majd kétségbeesve rohant át a lakáson, felszakította az üzletajtót és az utcán összeesett.

Épen az üzlet előtt haladt el három algyógyi gazda, akik rosszat sejtve berohantak a lakásba és miután megpillantották Lövi Miklós hulláját, üldözőbe vették a gyilkost, aki már épen akkor fogta torkon és akarta meggyilkolni a cselédleányt is.

Bogdan Chirilla algyógyi kereskedő bérelte fel a gyilkost

Amikor Tandau látta, hogy le van lépve, futásnak eredt, kertenek keresztül igyekezett menekülni, a közeli dombon igyekezett feljutni, de üldözői hangos kiáltásaira két husángokkal felfegyverzett

legény elébe került és kezdetét vette a vad hajszja.

Tandau kirántotta beretváját és megfenyegette üldözőit vele, akik azonban jól irányzott ütessel leütötték a lábáról.

Néhány másodperc múlva már odaértek a többi üldözői is, kezeit megközték és a község főterén levő csendőrsre felé hurcolták. Másodpercek alatt elterjedt a községben a rémes gyilkosság híre, mire

a község apraja-nagyja botokkal, vasvillákkal felfegyverkezve rohant a gyilkos felé,

akit mindenki ütött, aki hozzá fért. A gyilkos félholtra lincselve került a csendőrsre, ahol kijelentette, hogy

Bogdan Chirilla algyógyi kereskedő bérelte fel hatvan ezer lejért Lövi Miklós meggyilkolását.

Szüksége volt a pénzre és ezért vállalkozott a Lövi család kipusztítására.

Másnap letartóztatták Bogdánt is, aki tagadja a felbujtás súlyos vádját. A további nyomozás során azután kiderült, hogy Tandau lelkét más bűnök is terhelik.

1917-ben hasonló körülmények között gyilkolt meg egy özvegyasszonyt. Edesapját 1918-ban itélték el hat évre a balsai tanító meggyilkolásáért.

A szerencsétlen Lövi Miklóst vasárnap temették el óriási részvét mellett a szászvárosi zsidó temetőben. Társadalmi akció indult meg a szerencsétlen özvegy és két apró gyermeke felségélyezésére.

Hátszegi Ernő

Leirhatatlan részvét közepette temették el Paneth Jecheszkel dési főrabbit

Elsőszülött fia lett utóda a dési rabbi székben

Dej-Dés, december 27. (Az Uj Kelet tudósítójától). Jecheszkel Paneth Dési országos híri zsidó főrabija, aki a romániai zsidó hitélet egyik legkiválóbb vezető egyénisége, kedd reggel kilenc órakor, — amint azt legutóbbi számunkban megírtuk, — kidőlt az élek sorából. A dési főrabbi elhunyt, akinek Erdély különböző városaiban sok ezer tanítványa és tisztelője él, mindenfelé általános mély részvétet és megdöbbenést váltott ki. Az ország híri főrabbi temetéséről az alábbi tudósításunk számol be.

Keddén délelőtti kilenc órakor vált köztudomásúvá a rabbi halála. A döbbenetes hír futóútként terjedt szét a városban. A halottas-házat már tíz órakor hatalmas zokogó tömeg vette körül. Este félhétkor rendkívüli közgyűlésre ült össze a hitközség előljárósága. Rosenzweig hitközségi elnök kegyeltes szavakkal emlékezett meg az elhunyt főrabbirol és javasolta, hogy annak legidősebb fiát, Paneth Jakabot válasszák meg utódjául. Az előljáróság ilyen értelemű határozatot megrendítő jelenetek között még aznap este közölték Paneth Jakab Dési új főrabbiává. Ezután összeült a beszéd és elhatározta, hogy csak másnap temetik el a halottat, hogy méltó módon adhasák meg a végteszületet az egész erdélyi ortodoxia nagy halottjának. Ejjel selyem kaftánjába öltöztették és befektették koporsójába, amely annak az asztalnak a deszkáiból készült, amelyen ifju kora óta tanult.

Szerdán délelőtti körülbelül tízezer főnyi tömeg jelenlétében folyt le az impozáns temetési szertartás. A halottas háznál legelőször az elhunyt rabbi özvegye bucsuzott el szívbemarkoló szavakkal férjétől. Az özvegy rabbinét önkívületi állapotban vitték vissza lakására, ahol egész nap nem tudták életre kelteni. A halottat innen a templomba vitték. Hétszer körüljárták véle a templomot, majd a koporsót elhelyezték a balemer-en és azzal együtt kivitték a templom udvarára. Rosenzweig hitközségi elnök tudomására hozta a közönségnek, hogy a rabbi fiát megválasztották apja örökébe és egyben közölte a rabbi-kollégium azon határozatát, hogy az új dési rabbit az erdélyi ortodoxia Naszi-jává nevezték ki. A hitközségi elnök után Paneth Jakab, az új rabbi lépett apja koporsója elé. Beszéde közben többször elajult. Utána Paneth József nagyilondai rabbi, az elhunyt legfiatalabb fia: Paneth Mózes bucsuztak el halott apjától. Majd Grünwald Sie, a nemrég elhunyt ungvári rabbi fia, a Csőhajver rabbi, Wézel tordai rabbi, Glasner kolozsvári rabbi, a nagybányai rabbi, nagyiklodi, marosvásárhelyi rabbi bucsuztak a halottól. Megjelentek a temetésen a fenti rabbiakon kívül a retgei, Bethleni, óradnai, szamosújvári, dicsőszentmártoni, besztercei, gyéresi, szászrégeni, zsidói, marosludasi, colomaji, borgói, Iekeneci, marosújvári rabbiak, akik azonban az idő előrehaladott voltára való tekintettel nem bucsuzhattak a nagy halot-

tól. A temetésen az összes hatóságok képviseltették magukat.

A gyászbeszédet befejeztével a hívek vállukra vették a koporsót és megindultak a temetőbe. A koporsót elhelyezték a sírgödörben, amelyre a hívek előbb kvitliket dobtak, majd az egész sirhatot palesztinai földdel töltötték meg. A temetési szertartás után a rabbiak az ujonnan megválasztott dési rabbinak kvitlit adtak és rebbenek avatták. A kvitli adás, majd az ezt követő imádkozás másnap estig tartott. A tekei hitközség, amely teljes számban vett részt a temetésen, gyűlést tartott és egyhangulag megválasztották Teke és Örményes járás rabbiává az elhunyt legifjabb fiát: Móse Panethet. Az elhunyt után két kiadatlan könyv maradt. Az egyik egy kabbala magyarázat, a másik egy talmudi kommentár. A gyászoló közönség legnagyobb része Désben maradt másnapig, rabbi Móse Panethnek az elhunyt rabbi apjának a Jahzeit-jára. Az elhunyt családijához nagyon sok részvétávirat érkezett, többek között Palesztinából is Sonnenfeld rabbitól, aki azon óhaját fejezte ki, hogy az elhunyt rabbi fiát Nasznak válasszák meg.

Paneth Jecheszkel 1870-ben született. A világhíri Paneth-család leszármazottja. Apja néhai Móse Paneth szigorúan vallásos nevelésben részesítette. Tíz éves korában világhíri rabbiakkal folytatott már Paneth Jecheszkel talmudi vitákat, tizennégy éves korában megnősült, tizennyolc éves volt, amikor először megválasztották rabbinak, majd apja halála után elfoglalta a dési rabbiszéket.

Zenekedvelők!

Hallatlanul gazdag anyagot találnak a most megjelent albumokban.

Nádor Album (1929—1930) 44 tánc, dal, operett, többek közt a legdivatosabb darabok, mint:
Bachmann: Hej, Csicsóné
„ Miért néz rám
Garai: Tarka lepke
Kola: Süt a mama
Megyeri: Minek csaljuk, stb. stb. stb.
Magyar nóták (hallgatók, csárdások.)

Ara 175 lej.

Moravetz Album 1930. Közismert zeneszerzők legújabb szerzeményei: Clerk, Győry, Békffy, Garay, Brodszky, Müller stb.
4 uj keringő
5 uj slow fox
5 uj scharleston
7 uj tangó
7 uj csárdás
8 uj hallgató nóta

Ara 175 lej.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Keveset,

de értékeset a háborus irodalomból
Renn: A háboru — — — — — 204
Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan — — — — — 123
Ktve 163

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

2

örökértékű könyv tárolón
Perez: Drei Dramen 60 lei (120 h.)
Bialik: Gedichte I—II kötve lei 12c
Az Uj Kelet könyvosztályában

A szolnoki bíróság felmentette a me- regkeveréssel vádolt nagyrévi asszo- nyok egyikét

Budapest, december 27. A szolnoki törvényszék büntető tanácsa ma tárgyalta Takács Sándorné Szántó Erzsébet, nagyrévi asszony gyilkossági bűnperét, aki ellen az a vád, hogy apósát Takács Lászlót 1922 december végén, arzánnal meggyilkolta. Az asszony a főtárgyaláson kijelentette, hogy nem érzi magát bűnös-

nek, a cselekményt nem ő követte el. A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése és a perbeszéd után felmentette az asszonyt a vád alól, mert semmi tárgyi bizonyíték bűnössége mellett nem merült fel. Az ügyész felebbzett. Az asszonyt szabadlábra helyezték.

Ghandi elítéli az indiai alkirály elleni merényletet, de követeli az autonóm alkotmányt

London, dec. 27. Lahoreból jelentik, hogy Ghandi és Motilal Nekru indiai politikai vezetők határozati javaslatot terjesztettek, a nemzeti kongresszus végrehajtó bizottsága elé, melyben elítélik az alkirály ellen megkísérelt bombame-

rényletet és ugyanakkor követelik India részére az autonóm alkotmányt. A határozati javaslat felhatalmazást kíván adni a végrehajtó bizottságnak arra is, hogy az adófizetés megtagadása irányában is felszólítást intézhessen a lakossághoz.

Tiz-tizenkét napig fog eltartani a hágai konferencia ülésese

Páris, december 27. Az Excelsior szerint a második hágai konferencia ülésese tiz-tizenkét napig is el fog tartani. Nehézségeket fog okozni a konferenciának a keleti jövő-
telemek kérdése, de a lap annak a reményé-
nek ad kifejezést, hogy a nagyhatalmak
frontjának egysége miatt talán ebben a kér-

désben is sikerülni fog megegyezést létrehozni.

A francia delegáció, Tardieu, Briand és Loucheur január másodikán indul Párisból a második hágai konferenciára, Briand Hágából Gentbe utazik, hogy a népszövetségi tanács ülésén résztvegyen.

Nyugat-Anglia és Nyugat-Spanyolország partvidékein óriási szélviharok tombolnak

London, december 27. A Nyugatangliát és Skóciát végigsöpörő vihar mindenütt nagy károkat okozott. Liverpoolban volt a leghesebb a szélrohámok ereje. Itt a szél sebessége meghaladta a hetven mértéket. A skóciai kikötőkből, Aberdeen, Dundee, Caithness, Wigtown, Ayr, Strath és Portskerry harminc órán át nem indíthattak hajókat. Az indiai repülőposta gépe

egy teljes napi késéssel érkezett a viharok miatt a croydoni reptérre.

Madrid, december 27. A nyugati és északi partvidék mentén nagy szélviharok dühöngenek Délspanyolországban az időjárás rendkívül hidegre fordult. Sevillában a havazás sok helyütt a közlekedést is akadályozta. A környékről hófúvásokat is jelentenek.

Düsseldorf szobrot állít Heinének

Düsseldorf város tanácsa az elmúlt napokban szenzációs határozatot hozott. Fel fogják állítani a város egyik terén Heinének, a nagy német költőnek emlékszobrát és már meg is választották a szoborbizottságot, amelynek elnöke dr. Lehr polgármester lett. Ez a határozat egy hosszú évtizedek, majd nem egy század óta toboló elkeseredett harcnak a befejezését jelenti, amely egykor Németországban annyira gyűlölt és meg nem értett poétának az emléke körül tombolt. Mint emlékeztetés, Vilmos excsászár volt az, aki minden befolyását latba vetette, hogy az utókor ne áldozzon kegyelettel Heine emlékének és bizonyos, hogy Vilmost ebben a szenvedélyes kampányban az a gonolhat tüzelte, hogy Heine sokszor és alaposan megcsipkedte a poroszág me-rev gógós rendszerét és ezt a Hohenollerek nem tudták elfelejteni. Hosszu-

évek multak el, Németországban a hangulat lassan-lassan megenyhült, de hasz-
talan volt minden fáradozás, hogy Hei-
nenak Berlinben, vagy szülővárosában
szobrot emelhesse, sőt amikor a
„Matracsír” költőjét mégis megisztel-
ték egy szoborral, az emlékművet el-
dugták a Földközi-tenger egy kis szige-
tére, majd II. Vilmos egyenes fölkeré-
sére „deportálták” az Egyesült Álla-
mokban, ahol Newyork városa ajánlott
fő áziumot a hontalan szobornak és
egyik közterén helyezte el. Az idők vál-
tozásának érdekes jele, hogy egy német
nacionalista városi községtagcs körü-
lbelül 750.000 lejt szavazott meg a Hei-
ne-emlékmű számára, hogy a német iro-
dalom és művészet legszámottevőbb tag-
jai bevonásával nemzetközi Heine-emlé-
kmű bizottság alakult. Rövidesen
megjelenik az a felhívás, amelyben a
világ legkiválóbb írói, költői, közéleti
férfiai fogják Heine nagyságát méltatni
és adományokért fordulna mindazokhoz,
akik Heinet ismerik és szeretik. Ez-

Herzl Tivadar

halálának 25 éves évfordulójára jelent meg.

80 író és tudós írása. Zeitgenossen
über HERZL

A tartalomról: Ein Besuch Herzls in London. Herzl und der Dreyfusprozess Vom Charakter Herzls. Herzl und die bildende Kunst. Herzl und Zangwill. Von Herzls Werk. Herzls prophetischer Blick. Herzl der nichtjüdische Politiker. (Wie er war.) (Wie Theodor Herzl starb.) Am Grabe Theodor Herzls stb. stb. Számos ismeretlen Herzl kép és levél. Ára füzve 293, egész vászonkötésben 393 Lejt

Theodor Herzl

Ein Gedenkbuch zum 25 Todestage (Herrens-
geben von der Executive der Zion Organisa-
tion.) — Számos cikk Herzlről és szemlé-
nyek Herzl írásából. Ára 90 Lejt

Kaphatók:

az „UJ KELET” könyvosztályában

után kúrkák az emlékmű pályázatát is. A mozgalomnak különösen Amerikában van nagy visszhangja. Upton Sinklair, a kiváló regényíró kijelentette, hogy

maga veszi kezébe a Heine ház gyűjteményét, vagy akár egy Heine-emlékműt, amely Düsseldorfban fog fölépülni.

Három éven belül egy templom se lesz nyitva a Szovjet területén

A karácsonyi ünnepek alatt mindenütt rendes munka folyt Oroszországban

Minden eddiginél szigorubb rendszabályokat fogantatosítottak az idén a karácsony megünneplése ellen. Sőt Szovjetország területén nem ünnepeltek

Varsó, december 27. A határmenti fehérorosz szovjetkőztársaság területéről többszáz család érkezett a karácsonyi ünnepek megünneplésére Lengyelországba. Az utasok elmondották, hogy a szovjet az idei karácsony megünneplése ellen minden eddigieknél szigorubb rendszabályokat fogantatosított. Az ünnepe előtti napon több nagyobb városban számos katolikus papot letartóztattak a G.P.U. börtöneibe vetettek. A szovjethatóságok sőt sem tűrték meg a karácsonyfákat s még a lakásokból is elkobozták a titokban szerzett fenyőket. Számos parasztházban lefogalták az ünnepre készített kalácsot, ami a parasztek körében általános elkeseredést váltott ki.

A londoni Morningpost rigai levele-

zője szerint az ünnepeken folytatták a templomok bezárására irányuló akciót. Moszkvában ekkor került sor a Szent Simon és Szent Miklós székesegyházak bezárására.

London, december 27. Moszkvai jelentés szerint a vallásellenes bizottság meg van elégedve az ipari üzemek karácsonyi munkateljesítményeivel. Az ünnepeket sőt Oroszországban nem ünnepeleik meg s folyt a rendes termelő munka, mint az ötnapos munkahét más napjain. A vallásellenes bizottság most javaslatot terjeszt a szovjetkormány elé, melyben azt a kívánságát juttatja kifejezésre, hogy három éven belül már egy templom se maradjon nyitva szovjetterületen.

Nagyarányu lázadás tört ki egy délkinai portugál gyarmaton

A lázadókat leverték és egy szigetre internálták

London, december 27. A Daily Express tudósítója jeleni Hongkongból, hogy Macao, Délkelet-kínai portugál gyarmaton lázadás tört ki, melynek méretei sokkal nagyobbak, mint az első jelentésekben gondolni lehetett. A felkelők birtokukba kerítettek tíz erődöt s csak negyvennyolc órai szakadatlan harc árán sikerült a kormányerőknek négy erőd közül háromat visszaszerezniük. A zendülők egy része megadta magát, a többiek tovább harcolnak. A kormányerők az erődöket megszállva tartó lázadókhöz ultimátumokat intéztek, majd rendre körülzárták az erődöket. Repülőgépek jelentek meg a lázadók tábor-

helyei felett s ekkor a negyedik erőd megszállói is kitértek a teher zászlót. A kormányerők folytatják a lázadás likvidálását. Az erődökbe nagyobb katonai erők vonultak be, hogy a zendülőket lefegyverezzék.

Az Associated Press jelentése szerint a lázadók Macao közelében a Déli Kínai tenger egyik kis szigetére internálták. Macao partvidékére koncentrálták a távolkeleti tengeren hajózó portugál tengerészeket, hogy a rend helyreállításában a csapatoknak segítségüket nyújtsanak.

Herriot a kamarában helyeselte Briand külpolitikáját

Páris, december 27. A francia kamara mai ülésében Herriot helyeselte Briand külpolitikáját és méltatta az Európai Egyesült Államok megalakítására irányuló erőfeszítéseit. A kormányt támogató jobboldal több képviselője ezután a kormányt épen külpolitikája miatt támadta. Azt kifogásolták, hogy a kormány a Jung-tervezet életbe léptetése előtt megkezdte a rajnai harmadik zóna kiürítését. A fel-szóalók azt is hangoztatták, hogy a Jung-terv elejti Franciaország követeléseinek egyharmad részét s ezenfelül fel kell adni a német fizetési kötelezettségek biztosítására eddig kézben tartott garanciákat is. A jobboldaliaknak először Tardieu, majd Briand válaszoltak.

Értesítés!

Megnyílt Bukarestben a főváros központjában a

hotel VENETIA

Str. Pictor Grigorescu 12 sz.
A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában meleg- és melegvíz. Lift fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó a tarifából 25% rabatot élveznek.

Tisztelettel:
„Venetia-szálloda” vezetésége
Moisescu tulajdonos

ORIGINAL-COLONIAL-RUM

Tisztelettel értesítjük a nagyrédemű közönséget, hogy átvettük a bukaresti dr. A. Urbeanu-féle kémiai gyár technikai és kereskedelmi vezetését és abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a t. közönséget

ORIGINALIS-COLONIAL-RUM

mal tudjuk ellátni, amit ez a gyár különleges concessió alapján valódi java cukornád-molesztából termel.

Bürger Albert rt. Targu-Mures Marosvásárhely

Megjegyzés. Tekintettel arra, hogy ezen Originalis-Colonialis-Rum gyártására az időszerűt gyárunknak egyedül van concessiója, kérjük a t. közönséget, hogy magát hangzatos nevű utánzatoktól megvédeni ne hagyja, hanem kérje mindenütt az eredeti erjesztés után nyert ORIGINAL-COLONIAL-RUM-ot, mely árban és minőségben minden versenyen felül áll. Rumon kívül gyártunk: aetherikus olajokat, gyümölcszörpöket, méregmentes festéket. Gyógyszerkémiai osztály üzembehelyezése folyamatban van. Prospektussal és árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

Hirdessen az UJ KELET-ben!

HI

Az UJ Kelet az egy-
esdőség napja
szerkesztő: Dr.
Feketes szerkesztő
Bukaresti szerkesztő
11 Junie 12
Az UJ Kelet cikkei
forrás megjelölés

— Nuszbaum
Nagyváradról jele-
zsidó társadalom d-
letit tegnap délutá-
baum Imrét, Nasz-
déli Mizrahi sze-
E. Zs. N. Sz. tár-
hunyt fiát, Nusz-
ban párisban folyt-
pár hónappal ezelő-
pott, amely egész-
tette meg. Az alig
abba kellett hagyja-
jatt és azóta állandó-
állott. A szerencsét
áldozatot nem kim-
szorokkal kezelte-
merőkket a gyilkos
hatalmasabb mérték-
szervezet és Nusz-
pár nappal ezelőtt
kedden meghalt. A
láddal szemben
résztvét nyilvánult
Nagyvárad egész z-
volt.

— A Napközi C-
nuka ünnepélye. A
egylet Napközi Gye-
Victoriei 85, szám s
5 órakor chanuka-
amelyre az egylet t-
séget ezuton hívja
nőkésze.

— Kisiklott az
karácsonyi küllinv-
tik: Az oderberg pr-
nat Prerau mellett
siklott. A mozdony
rult és több kocsi
Emberelében azont-
csak könnyebb sebes-
— Kigyludát a
tatásügyi miniszter-
gából jelentik: A os-
ügyi minisztérium é-
ladt és irattárának
totta. A kár meghal-
koronát.

— Négy száz em-
szigetén egy ismer-
gából jelentik: Jáve-
járvány lépett fel.
szülöttek fajtaiban
most a városokra is
napban négy százan h-
retlen betegségben.
érte el tetőpontját és

— Irrigoyen arg-
ság elnöke ellen s-
letet követtek el.
Buenos-Ayresből érke-
Irrigoyen köztársaság
napelött sikertelen m-
el. A meghusult me-
számos külföldi állam-
lő távirat Irrigoyen e-
— Kilencvenkét e-
vegye. Bayruthból
Cosima asszony, a na-
zeneszerző özvegye,
kilencvenkettedik élet-
get családi körben ta-
résztvét Siegfried W-
komponista fia is.

— Huszonkét em-
Asland hajótörésné-
tik: Az Asland nevű
esétlenségéről érkeze-
szerint a hajó Bayonn-
el nagy gyorsasággal,
huszonkettő. Egy em-
te a víz felszínén tar-
hullámlás a sziklához
hajótörés ugyanazon
ahol három évvel eze-
land nevű hajó szinté
vedett.

Purgen(Pu

— Az ideális

— Jön a tél, ha t-
ria legyen a háznál.

HIRES

Az Új Kelet az egyetemese erdélyi és bánági esőségi napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Feladós szerkesztő: Jambor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Str. 11. Junie 12.
Az Új Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Nuszbaum Imre tragikus halála.
Nagyváradról jelentik: A nagyváradi zsidó társadalom osztatlan részvéte mellett tegnap délután temették el Nuszbaum Imrét, Nuszbaum Sámuelnek az erdélyi Mizrahi szervezet elnökének és az E. Zs. N. Sz. társelnökének korán elhunyt fiát. Nuszbaum Imre az elmúlt évben párisban folytatta tanulmányait, ahol pár hónappal ezelőtt súlyos infekciót kapott, amely egészségét alapjában rendítette meg. Az alig 21 éves fiatalember abba kellett hagyja tanulmányait. Hazajött és azóta állandó orvosi kezelés alatt állott. A szerencsétlen szülők semmilyen áldozatot nem kímélve külföldi professzorokkal kezeltették hosszabb ideig gyermeküket a gyilkos kór azonban egyre hatalmasabb mértékben lett urrá a fiatal szervezetet és Nuszbaum Imre állapota pár nappal ezelőtt válságosra fordult és kedden meghalt. A súlyosan sujtott családdal szemben Erdélyszerte általános részvét nyilvánult meg. A temetésen Nagyvárad egész zsidó társadalma jelen volt.

A Napközi Gyermekotthon Chanuka ünnepélye. A zsidó Jótékony Nőegylet Napközi Gyermekotthonában (Cal. Victoriei 85. szám alatt) vasárnap délután 5 órakor chanuka-ünnepélyt tartanak, amelyre az egylet tagjait és a nagyközönséget ezuton hívja meg a Nőegylet elnöke.

Kisiklott az Oderberg-Prágai karácsonyi különvonat. Prágából jelentik: Az oderberg-prágai külön gyorsvonat Prerau mellett kedden délután kisiklott. A mozdony és a szerkocsi felborult és több kocsi egymásra toldott. Emberéletben azonban nem esett kár, csak könnyebb sebesülések történtek.

Kigyuladt a csehszlovák közoktatásiügyi minisztérium épülete. Prágából jelentik: A csehszlovák közoktatásiügyi minisztérium épülete tegnap kigyuladt és irattárának egy részét elhamvasztotta. A kár meghaladja a százezer csehszlovák koronát.

Négyszáz embert ölt meg Jáva szigetén egy ismeretlen betegség. Hágából jelentik: Jáva szigetén ismeretlen járvány lépett fel. Eleinte csak a bennszülöttek fajvaiban szedte áldozatát, de most a városokra is áterjedt. A múlt hónapban négyszázán haltak meg az ismeretlen betegségben. A járvány még nem érte el tetőpontját és ijesztően terjed.

Irrigoyen argentinia köztársaság elnöke ellen sikertelen merénylet következett el. Párisból jelentik: Buenos-Ayreből érkező jelentések szerint Irrigoyen köztársasági elnök ellen tegnapelőtt sikertelen merénylet következett el. A meggyújtott merénylet alkalmából számos külföldi államfőtől érkezett üdvözlő távirat Irrigoyen elnökhöz.

Kilencvenkét éves Wagner özvegye. Bayruthból jelentik: Wagner Cosma asszony, a nagy Wagner Richard zeneszerző özvegye, tegnap töltötte be kilencvenkétedik életévét. Az ünnepséget családi körben tartották meg és azon résztvett Siegfried Wagner is, a nagy komponista fia is.

Huszonkét ember pusztult el az Asland hajótörésnél. Madridból jelentik: Az Asland nevű norvég hajó szerencsétlenségéről érkezett legújabb hírek szerint a hajó Bayonne közelében süllyedt el nagy gyorsasággal. Az áldozatok száma huszonkettő. Egy embert, aki megkísérelte a víz felszínén tartani magát, a heves hullámlázás a sziklához vágta, meghalt. A hajótörés ugyanazon a helyen történt, ahol három évvel ezelőtt az Anna Skotland nevű hajó szintén hajótörést szenvedett.

Purgen(Purgó)Bayer
az ideális hashajtó.

Jön a tél, ha tán megfáznál Asplina legyen a háznál.

Tűz pusztított az amerikai Fehér Házban. Washingtonból jelentik: A Fehér Házban tegnap tűz pusztított. Az előző hivatal helyiségeiben számos fontos akta a lángok martalékává vált. A tüzet sikerült lokalizálni, úgyhogy a főépületre nem terjedett át.

Házasság. Lévy Irénke és Gál Sándor Cluj, f. hó 25 én házasságot kötöttek.

Egy farmer lelőtte feleségét és hat gyermekét. Newyorkból jelentik: Walnutcoveben, Északkarolinában egy farmer elmezavarában lelőtte feleségét és hat gyermekét, majd önmaga ellen fordította a fegyvert s agyonlőtte magát.

Orvosi hír. Dr. Leuchter Zoltán fogorvos, külföldi tanulmányutjáról visszaérkezve, rendelőjét str. Memorandului v. Unió-utca 8. sz. alatt megnyitotta.

Tűz egy amerikai gőzösn. Londonból jelentik: Singaporei jelentés szerint a Malacca sziget közelében egyik amerikai tehergőzösn tűz támadt s százötven tonna gummi megsemmisült. A gőzös személyzete közül mintegy huszan égési sebeket szenvedtek.

Herbette moszkvai francia követ nem hagyja el helyét. Párisból jelentik. Cáfolták azt a hírt, hogy Herbette moszkvai francia nagykövet a francia fővárosba szándékozik utazni, hogy a kormányt személyesen teygen jelentést az öt Litvinov részéről ért inzultuszról selemert.

Megtalálták Lassale pilóta holttestét. Párisból jelentik: Tripolisban megtalálták Lassale francia pilóta és két társának holttesteit. Intézkedés történt, hogy a pilóták holttesteit Franciaországba hazaszállítsák.

Játszva tanut meg románul a dr. Cherestestiu-Déri „100 ujságcikk alapján románul című könyvből.

Egy volt brazilai földmívelésügyi miniszter politikai ellenfelét. Londonból jelentik Rio de Jenairóban a képviselőház folyosóján Lopez képviselő, volt földmívelésügyi miniszter veszekedés hevében lelőtte revolverrel politikai ellenfelét, Silho képviselőt, aki ezt megelőzőleg botot ragadott ellene és le akarta ütni. Lopetz tette elkövetése után letartóztatták.

Házasság. Grosz Ilonka és Salamon Sándor (Cluj) ezuton hívják meg ismerőseiket és jóbarátjaikat e hó 29-én d. u. 3 órákor a Mikes Kelemen utcai templomban tartandó esküvőjükre.

Cyrril orosz nagyherceg a kínai fegyverárnyékok ellen. Párisból jelentik: Cyrril orosz nagyherceg a lapokban a művelt világ közvéleményéhez intézett nyílt levelében rámutat azokra az embertelen mészárlásokra, amelyek az orosz szovjetosapatok a mandzsuriai határvidéken az orosz telepítések lakossága körében végre vittek. A nagyherceg erőlyes akcióit sürget a humanizmus nevében, hogy a hasonló esetek meg ne ismétlődhessenek.

Új könyvek a „70% árleszállításban“

- Dosztojevskij: Megméltelyezettek (propaganda kiadás) 60 lei
Dosztojevskij: Emlékiratok (prop. kiad.) 30 lei
Dosztojevskij: Megalázottak és megszorítottak (prop. kiadás) 30 lei
Dosztojevskij: Nagyváros homályából (prop. kiadás) 15 lei
Dosztojevskij: Kis hős (prop. kiad.) 15 lei
Dosztojevskij: Sztjepancsikovo I—II (prop. kiadás) 30 lei
Dosztojevskij: Kamasz I—IV prop. k.) 60 l.
Maupassant: Erős mint a halál 35 lei
Poe: Pym Gordon Arthur 35 lei
Carlyle: A francia forradalom I-II-III, 115

A már hirdettekből még kaphatók:

Szépirodalom:	Művészet
Dosztojevskij: Golyadkin ur 95 helyett 30	Guyan: Modern esztétika 116 h. 35
Dosztojevskij: Megméltelyezettek I—II 422 helyett 127	Ruskin: Előadások a művészetről 95 helyett 30
Dosztojevskij: Emlékiratok a holtak hazájából 190 helyett 57	Wagner: Művészet és forradalom 116 helyett 35
Dosztojevskij: Fehér éjszakák 68 helyett 20	Szociológia
Flaubert: BOVARYNÉ a világirodalom egyik leghíresebb remekműve 170 51	Braun Robert: Régi és új milliommok 65 helyett 20
Hugo Victor: A nevető ember 228 helyett 68	Carnegie: Nagyjaink problémái 58 h 17
Swift: Guliver utazásai (teljes kiadás, fordította Karinthy F.) 170 hely. 51	Chesterton: Hagyományok és hazugságok 116 helyett 36
Tolsztoj: Feltámadás I—II 228 helyett 68	Key: Szerelm és házasság 95 h. 30
Zola: Nana 153 h. 46	Spencer: A haladás 116 helyett 35
Irodalom történeti könyvek	Wilson: Az új szabadság 75 hely. 23
Benedek — Wiegler: A világirodalom története (két kötet) 578 h. 175	Természettudomány
Brandes: Korok, emberek, írások 116 helyett 35	Bölsche: Természet titkaiból 95 h. 30
A. France: A Szajna partján 116 helyett 35	„Az élet fejlődés története 170 helyett 51
Történelem	Gourmont: A szerelem fizikája 116 helyett 35
Keynes: A béke gazdasági következményei 65 helyett 20	Ostwald: Felfedezők 116 helyett 35
Lamprecht: Modern történettudomány 116 helyett 35	Schmidt: A relativitás tana 51 h. 15
Renan: Jézus élete 116 helyett 35	Snyder: Modern természettudomány 116 helyett 35
Filozofia	Technika
Bergson: A nevetés 116 helyett 35	Morva: Gőzkazánok 116 helyett 35
Emerson: Essayk 136 „ 41	„ Lokomobil gőzgépek 58 h. 18
Finot: A boldogság tudománya 153 helyett 46	„ Stabil és gőzgépek 75 h. 23
Anatole France: Coignard Abbé véleményei 153 helyett 46	„ Motorok szerkezete 116 h. 35
Maesterlinck: A szegények kincse 116 helyett 35	„ Cséplőgépek szerkezete 75 h 23
Measnikov: Optimista világnézet 116 helyett 35	Vegyes
Nietzsche: Korszerűtlen elmélekdedések 126 helyett 35	Barbiere: A csábítás művészete 37 h. 10
Wilde: A szépség filozófiája 116 h. 36	Gonda: Jó modor, jó társaság. 75 h 25
	Szegedy: A levélírás művészete 92 h 28
	Vidám könyvtár
	Anakdóták 10,20 helyett 3
	Derüs históriák 10,20 helyett 3
	Írói imitációk 10,20 helyett 3
	Kis tréfák 10,20 helyett 3
	Kabaré 10,20 helyett 3
	Vigjátékok 10,20 helyett 3

Kaphatók az „Új Kelet“ könyvosztályában

Haggibbor-bál. Január 11-én rendezi meg a kolozsvári Haggibbor szokásos évi bálját, amelyet ezidén különösen nagy érdeklődés nyilvánul meg. A Haggibbor báljai mindig a legjobban sikerült és a legemlékezetesebb rendezvényei voltak a báli szezonoknak és a klub vezetősége széleskörű előkészületeket tesz, hogy a január 11-iki bál se maradjon el az eddigiektől.

A Haggibbor-korcsolyázók figyelmébe. A Haggibbor vezetősége felhívja a klubtartozó, vagy a klub belépni szándékozó korcsolyázókat, hogy a szezon programjának megbeszélése végett ma, szombaton este fél kilenckor a klubhelyiségében (City-kávéház) megjelenni sziveskedjenek.

Elmarad a dési „Brit Trumpeldor“ zászlószentelési ünnepélye. A dési főrabbi elhalálozásával Dész zsidóságára szakadt gyász miatt a folyó hó 28-ára hirdetett Brit Trumpeldor zászlószentelési ünnepélye, egyelőre elmarad.

Nagyváradon ma este harmadikban játszik a Kajütöt. A kolozsvári drámai társulat ma szombaton este 9 órakor harmadikban játsza Nagyváradon a Kajütöt, ezt az izgalmas, szenvedélyes drámát. Benamy darabját Erdélyben eddig Kolozsváron, Nagyváradon és Aradon mutatták be.

A gyulafehérvári Aviva-Barisszia ma, szombaton este tartják meg ünnepségüket. A rendezők felhívják mindazokat, aki valami okból meghívót nem kaptak volna, hogy ezirányú igényüket Rosenberg Jenőnél jelentsék be.

A jéghegyek összetörték Byrd két torpedórombolóját. Londonból jelentik. Newyorki jelentés szerint a Byrd délsarky expedíciójához tartozó két torpedórombolót a jéghegyek összetörték. Az időjárás a sarkvidéken nagyon kedvezőtlenre fordult.

Tizenegy év alóliaknak tilos a bikaviadalon résztvenni Spanyolországban. Madridból jelentik: A királyi dekretumot bocsátott ki, melyben a 14 év alóliaknak eltiltja a bikaviadalokon és boxmérkőzéseken való részvételt.

Tömeges alkoholmérgezéses jégében zajlott le a newyorki karácsony. Newyorkból jelentik: Az ünnepek alatt száz embert szállítottak kórházba alkoholmérgezéssel. Egy beteg a mérgezésben meg is halt. Tavaly karácsonykor csak 59 alkoholmérgezés fordult elő.

Számos autóbaleset történt Angliában a karácsony alkalmával. Londonból jelentik: Az angol nép a karácsonyi ünnepeket az idén is hagyományos családi ünnepek keretében ünnepelte. Az óriási leforgalom rendes lebonyolítására a posta tízezer alkalmi levélkézbesítőt vett fel s még ez a szám is elégtelennek bizonyult. Másodnapján számos autókirándulás a ködben balesettel végződött. Az összehúzóeszeknek 17 halottja és mintegy negyven sebesülte van. Anglia északi részén és Skóciában tovább dühög a hóvihár. A miniszterelnök vonata szintén belekerült a hóvadásba s több mint egy óra hosszat tartózkodott az állomáson, míg a hóakadályoktól a pályát sikertül megtisztítani s Macdonald folytathatta útját Skócia felé.

Sok kellemes órát szerez magának, ha dr. Cherestestiu-Déri tanárok által írt „100 ujságcikk alapján románul c. könyvet beszerzi. Azonkívül megtanul románul is. Kapható az Új Kelet könyvosztályában, Ára 250 lej.

A kolozsvári Zsidó Menza átlásközvetítője. A kolozsvári Zsidó Diákmenza vezetősége azzal a kéréssel fordul mindazon zsidó szülökhöz, akik instruktort keresnek elemi, vagy középiskolai tanuló gyermekeik mellé, hogy ebeli igényeiket jelentsék be szóban, vagy írásban a Diákmenza vezetőségének, Str. Dorobantilor (v. Honvéd-utca) 11. A Menza vezetősége gondoskodni fog róla, hogy a jelentkezők igényeit kifogástalanul és azonnal kielégítse. A Menza diákjai vállalkoznak román, héber, német, francia, angol nyelv órák adása mellett középiskolai és elemista tanulók instrualására, magánvizsgára és bakkalaureátusra való előkészítésre.

Elsüllyedt egy hajó a Fekete tengeren. Szófiából jelentik: A Varna hajó a Fekete tengeren elsüllyedt. Huszonöt tengerész életét vesztette s csak négy matrózt sikerült kimenteni.

ZSIDÓ KÖZÉLET

A kolozsvári izr. jótékony nőegylet emlékünnepe

Vasárnap d. u. nagyszabású közönség jelenlétében folyt le a zsidó nőegylet évenként megtartott gyászünnepe az elhunyt alapítók emlékére, kiknek hozzátartozói legnagyobb részt megjelentek, ugyszintőu a testületek képviselői. Külön megemlékezés tárgyai voltak az egylet eddig legnagyobb alapítói, Grün Lázár és neje, szül. Adler Lina, akiknek arcképeit és az emléküket megőrkítő márványtáblát is felavatták. Az ünnepély istentisztelettel kezdődött, melyet a főként végzett a templomi énekhar kíséretével. Ez után dr. Eisler Mátyas főrabbi mondott emlékbeszédet, melyben méltatta az alapítók nagylelkűségét s köszönetet mondott a Grün család tagjainak atyjuk végakarátának hű teljesítéséért, majd megáldotta az arcképeket és az emléktáblát. Az énekhar újabb megható éneke és a szokásos kegyeleti imák elvégzése után az intézet összes pártfogóitjai, mintegy 130-an, téli ruhát kaptak, melynek anyagát a helybeli kereskedők adták össze és egyes ruhadarabokat a hölgyek adományozták. Az előkészítés nehéz munkáját Özv. Neuberger Zsigmondné, az egylet nagyjódmű diszelnöke végezte több egyleti tag segítségével. Ugy az adakozóknak, mint az egyébként közreműködőknek ezton mond hálás köszönetet az egylet elnöksége, amely egyben értesíti a közönséget, hogy t. hó 29-én, vasárnap délután 4 órakor a Gyermekotthonban Chanuka-ünnepélyt tart s arra szeretettel meghívja a tagokat és a nagyközönséget.

A „Habimah“ kolozsvári zsidó műkedvelő társulat harmadik premierje

Cluj-Kolozsvár, dec. 27. (Az Uj Kelet tudósítójától). A kolozsvári Magyar Színház színpadán ma este egy lelkes, fiatal, zsidó műkedvelőkből álló gárda fog előadást tartani, amelynek keretében József Lateiner: „Der Meschümed“ című jiddis nyelven írt melódramáját fogja előadni. Zsidók és nem zsidók egyaránt tudják ma már azt, hogy a jiddis nyelvű színjátszás Európa színházi kultúrájának területén mindenütt elől halad az új színpadi lehetőségek és a szinte forradalmi lendületű művészi fejlődés célkitűzései felé.

Az új orosz színjátszás egész Európát izgalomba hozó eredményei mellett, a vilnai színtársulatok és Sztaniszlavszky pompás színészei voltak azok, akik a legmodernebb eszközökkel, új és megdöbbentő erejű hatásokat hoztak az európai színpad világába. Rendezésben, mimikában, játékban és lélekábrázolásban mindannyian szinte felmérhetetlen becsű értékekkel gazdagították a színjátszást.

A „Habimah“ kolozsvári műkedvelő színtársulat ezeknek a nagy példáknak láttán vállalta lelkesen azt a feladatot, hogy jiddis nyelven a jiddis színpadi irodalom legértékesebb termékeit fogja megismertetni a zsidó közönséggel. Ez magában véve is bátor és nagystílusú feladat. Ha csak egygyedrésben is sikerül a vállalt feladatnak eleget tenni, — már ez magában véve is jelentős eredmény. Azonban nyugodt lélekkel elmondhatjuk, hogy a Habimah fiatal és tehetséges rendezője és a műkedvelő-társulat egyes tagjai, jóval többet és értékesebbet produkálnak, mint amennyit általában műkedvelőktől várni szoktak.

Epen ezért a lehető legnagyobb várakozással nézünk a Habimah ma esti újabb szereplésé elé, melynek keretében egy antik tárgyú zsidó darabot fognak előadni, korhű díszletekkel és ruhákkal, valamint a színjátszás legmodernebb eszközeinek, a rendezés irányát szabó és mindent összefogó művészi irányításának igénybevételével.

A Habimah ma esti bemutatója elé városzerte nagy érdeklődéssel tekint a zsidó közönség és hisszük is, hogy az előadásnak emlékezetes és komoly sikere lesz.

Somérszerzői est. Páratlan az az érdeklődés, mely a vasárnap este fél 9 órakor, a kath. gimnázium dísztermében megtartandó somérszerzői est iránt megnyilvánul. Valóságos esemény lesz ez az ünnepély a konferenciális hét alatt, melyen az alkalommal nem dilettáns műkedvelőket, hanem komoly értékű zeneszerzőket, költőket és művészeket fogunk megismerni. Stark Naftali költősomér héber

verseiből, Grosz Sándor, ki egyébként ismert temesvári humorista, legújabb somérszerzőjeiből, Fischer Zoltán novelláiból fognak előadni. Boskovics Sándor, kit már a zene-

podiumokról, mint tehetséges művészbemutató ismernünk „Suite Hebraique“-jával fog szerepelni, melyet a jónévű Gidály-kvartett fog bemutatni. Uj lesz Simon Tibor is ez alkalommal, ki saját modern irányzatú verseit fogja előadni.

A nívós és művészi szerzői estet dr. Marton Ernő fogja bevezetni.

Közgazdaság

Mindvégig izgatott hangulatban zajlott le a kolozsvári kereskedők és iparosok tiltakozó gyűlése a drákói adótörvények ellen

A szónokok egyhangúan állást foglaltak Madgearu adóterror-politikája ellen

Cluj-Kolozsvár, dec. 27. (Az Uj Kelet tudósítójától). Készen állunk a kolozsvári kereskedők- és iparosok társadalma, illetőleg a társadalmat magukban foglaló egyesületek hatalmas demonstratív naggyűlést tartottak, amelynek keretében a parlament által újonnan megszavazott drákói adótörvények ellen tiltakoztak.

A gyűlés nemcsak kereteiben, hanem hangulatában és az elfogadott határozatok lényegében is impozáns és nagyszabású volt. A négyülésen résztvettek nemcsak az érdeklelt kereskedők és iparosok, hanem Hatiegan Emil képviselő, a parlament alelnöke, valamint dr. Pop Jonel és Fischer Tivadar dr. képviselők is. A gyűlést Tuffli Richárd, a Szatul elnöke nyitotta meg, aki felszólalásában türelmemre és méteértartásra intette a hallgatóságot, hogy ezáltal a gyűlést minél impozánssabbá és méltóságosabbá tegyék.

Tuffli megnyitó szavai után dr. Gál Zsigmond izgatott referátuma következett. aki bizonyítékokkal támasztotta alá azt az egész iparos és kereskedőtársadalom által elismert tény, hogy az új adótörvények a katasztrófa szélére sodorják az ipart és a kereskedelmet. Különösen Madgearu pénzügyminiszternek azt az optimizmusát tette kritika tárgyává, mely szerint az ország tul van a gazdasági krízisen s az adózók teherbíróképessége emelkedett. Az adóelvitkolási rendszabályokkal kapcsolatban megemlíti, hogy ezek, főleg Erdélyre vonatkoztatva azért igazságtalannak, mert maga a pénzügyminiszter is elismeri, hogy csak a Regát egyes vidékei azok, amelyek semmiféle adót nem fizetnek.

„A hitelezők pénzéből fizetünk adót“

A következő szónok Moldován Antal, volt ipartestületi elnök, aki hangzottatta, hogy az adóterhek nagyarányú emelkedése a kisiparosi társadalmat teljes megsemmisítésre fenyegeti. A nagy helyesléssel fogadott beszéd után határozati javaslatot nyújtott be, mely hat pontban indokolja meg, illetőleg tiltakozik az új adótörvény ellen. Moldován nagy tetszéssel fogadott beszédé után Somogyi Miksa, a kolozsvári kereskedelmi tanács főtitkára emelkedett szólásra és heves, lendületes beszédben mutatott rá arra az évek óta folyó harcra, amelyet a romániai és főleg erdélyi iparosok, illetőleg kereskedők folytatnak a mindenkori kormányok ipar és kereskedelem ellenes politikája ellen.

Minden kormány ígerte a helyzet megjavítását, azonban az ígéretek beváltása helyett mindig csak a helyzet rosszabbodása következett be. Még egy hónapja sem múlt el, hogy az ország kereskedői és iparosai az adóprés megszorítása ellen tiltakoztak s máris a legkíméletlenebb adóterror volt a válasz a tiltakozásra.

A pénzügyminiszter ur azzal dicsekszik, hogy csak meg kell szorítani a prést és az adózók fizetnek. Persze azt nem kérdezi a pénzügyminiszter ur, hogy miből fizetnek? Vegye tudomásul, hogy mindannyian a hitelezők pénzéből fizetünk már csak adót, mert hiszen jövedelmünk, amely ugy sincs, nem fizethetünk. A miniszter ur nagyon jól tenné, ha üdvözlőgás helyett a váltóóvások s a lavinaszertű perek tömkelegéből állapítaná meg az ország rettentő gazdasági helyzetét. Ha az új törvényeket szőszertint fogják végrehajtani, akkor többé nem beszélhetünk még csak krízisről sem, hanem a koldusbotot vehetjük kezünkbe.

Somogyi Béla beszédé végén azt java-

solta, kérje fel az ország polgársága a régens tanácsot, hogy ne szentesítse a parlament által elfogadott adótörvényeket. A beszédet perocig tartó, szünni nem akaró tapsvihar fogadta.

Szirmay Kornél, a vendégiparosok szövetségének főtitkára emelkedett szólásra (után, hangoztatva, hogy az új adótörvények ennek az iparágak művelőit halálraítéli. Az italmérsi illetekek egy év alatt 4750 százalékkal emelkedtek és így csatlakozik Somogyi és Moldován előterjesztett határozati javaslatokhoz.

Fischer Tivadar dr. beszédé

A szintén nagy tetszéssel fogadott beszéd elhangzása után Fischer Tivadar dr. emelkedett szólásra. Hangoztatva, hogy ő is az adóterhek ellen szavazott, mert azokat nagyon súlyosnak találta. Ennek ellenére is azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a kormány kényszerítve volt a terhek felemelésére, mert a liberálisoktól üres kasszát és nagy deficitet vett át, amelyeket a költségvetésből el kell tüntetnie.

A kormány a drákói adótörvények bevezetésével csak a fenyegető csődöt akarta elkerülni, amelynek bekövetkezése senkinek sem lehet érdeke.

Felhívás!

מצו תרי"ג: „לכתוב כל אחד משרתו ספר תורה לעצמו“
Szent Thóránk 613-ik parancsa: „Mind a zsidó köteles magának egy Széfer-Thórát írni vagy iratni!“

Elsőrendű kötelességünk ezen nagyfotosságu Thórái parancsot betartani!

Mivel azonban nem mindenki lehet azon szerencsés anyagi helyzetben, hogy ezen előírásnak maradék nélkül eleget tehessen, egy Thórát iratását határoztuk el s így mindenkinek nagyon csekély anyagi áldozat mellett lehetőséget nyújtunk, hogy ezen közös Széfer-Thórának részese lehessen és pedig: betünkénti részvétel ára 5 (öt) lei.

Mindenkinek tehát kötelessége, hogy legalább saját és hozzátartozói nevei betűit a Thóránál megvásárolja s így azt megénekelni tudhassa, annál is inkább, mivel a tiszta jövedelem a legnemesebb célokat szolgál, ugymint:

1. Az iparos Jeschiva tartozásának kifizetését.
2. Az iparos jeschivai internátus építésének befejezését.
3. Az iparos Jeschiva könyvtárának kibővítését.

Igy tehát ki ezen akciókat támogatja, kétszeres jót gyakorol.

1. Részt vesz a Thórái írás nagy miczvájában.
 2. Támogat egy világhírű zsidó intézményt, ahol számos szegény és árva zsidó gyermekeket a Thóra intenzív studiuma mellett produktív ipari pályákra nevelnek.
- Hogy a felesleges költségeket elkerüljük és hogy ezáltal minden egyes lei csak a kívánt célt szolgálja, ezton kérjük fel szeretett hittestvéreink széles rétegeit, kik akcióinkban részt kívánunk venni, sziveskedjenek ezirányú kívánságaikat direkt uton hozzánk legelsőb leírni, Hittestvéri üdvözléssel és nagyrabecsüléssel:

„Thora im Derech Erecz“
Iparos Jeschiva Iclod,
(Jud. Someş)

Dr. Fischer Tivadar szerint a parlamenti módosításokkal elfogadott adótörvények nem jelentenek túlságos nagy veszélyeket magukban, csupán az a fontos, hogy a kereskedelmi és ipari szervezetek a törvény becsületes betartásáról gondoskodjanak. Utána kell nézni, hogy mindenki fizessen adót, mert most is azért hárulnak egyesekre nagyobb adóterhek, mert az ország egyik-másik részében sok ember teljesen kivonta magát az adófizetés kötelezettsége alól.

Rimanovici főtitkár szakszerű beszédé után dr. Pop Jonel képviselő arról igyekezett meggyőzni a jelenlevőket, hogy az adóelvitkolások megtorlásáról szóló törvény számos rendelkezését a parlament tárgyalás előtt és előtt lényegesen nyíltették. Ismertette az adóamnestia rendelkezéseit, valamint a besugók rendszerének eltörlését.

Meg kell szabadítani az országot a kizsákmányoló tisztviselőktől

Pop Jonel után Hatiegan Emil dr. magyarnyelvű beszédében hangoztatva, hogy Kolozsvár polgárságának adófizető kézsége már az elhangzott beszédék során is beigazolódott. Az elhangzott beszédék szerint a főkivánság az, hogy a törvényeket becsületesen alkalmazzák, hogy ne akadhasanak tisztviselők, akik bakiszt zsarolnak. Hangoztatva, hogy a kormánynak is eltökélt szándéka, hogy a zsaroló és kizsákmányoló tisztviselőktől az országot megszabadítsa.

Ehhez a munkához azonban a polgárság segítsége is szükséges. Szükséges, hogy azokat a tisztviselőket, akik bakiszt akarnak zsarolni, azonnal jelentsék fel, vagy közöljék vele nevét, mert gondja lesz rá, hogy ezeket haladéktalanul menessék állásukból. Hatiegan beszédét nagy tapsvihar és hosszantartó éljenzés közepette fejezte be.

Akik a legnagyobb gazdasági válság idején emeletes házakat építenek

Az utolsó szónok Schwarcz Jakab volt, aki találó szavakban mutatott rá arra, hogy nemis annyira az adóterhek magaságában az országban, hanem a lakosság keresete és teherbíróképessége romlott le annyira, hogy képtelen többé eleget tenni a rá rótt kötelezettségeknek. Eppen ezért a kormánynak, ha érvényt akar szerezni az új adótörvényeknek haladéktalanul arról is kell gondoskodnia, hogy az országban meginduljon a termelő munka, legyen élet és mindenki meg tudja becsületesen keresni a kenyerét. Teremtse meg a lehetőséget annak, hogy a gazdák tudják értékesíteni terményeiket és főleg nézzen utána annak:

miből telik hater ezer lejtel dotált tisztviselőknak arra, hogy a legnagyobb gazdasági válság idején emeletes házakat építsenek maguknak?

Schwarcz Jakabnak ezt a kijelentését az egész gyűlés hatalmas tapsviharral szünni nem akaró tetszéssel és állandó éljenzéssel fogadta. Végül Schwarcz Jakab azt az indítványt terjesztette a gyűlés elé, hogy az eddig előterjesztett határozati javaslatokat vegyék revízió alá és a különböző gazdasági érdekképviselet tagjaiból egy bizottságot küldjenek ki, mely egy közös határozati javaslatot dolgozzon ki.

Az indítvány egyhangú elfogadását a gyűlés végetért.

Szombat
A v...
Cluj-Kolozsvár
három hónap...
zetközi gabon...
a gabonaárak...
be és a gazdát...
kintett a közél...
hogy a gaboná...
tott lesz. — E...
ogy Argentíná...
tárból olyan h...
tani termés nem...
valyi világhoz...
eredmény keves...
Most ennek...
gabonapiacokon...
nir, hogy a várt...
a gabonabesz...
vak árai, hanem...
megy lefelé.

Részleges
A parlament...
vény, amely szig...
kat, akik adóval...
beadni, ország...
tett. A parlamen...
törvényt, ám a j...
zéseit a parlamen...
leg módosították...
aki február else...
nyújtja, az mente...
alól, de amnestiá...
bár kihágást köve...
30-ig adóhátralé...
delmi kamatot és...
aliki a jövő év ju...
egyenlítő adóhátr...
módosítások, am...
fogadott, ke ezek...
tik ki az ország a

A kényszeregy...
dóztatás. A buka...
got alkított egy...
a kényszeregyez...
céljából. A terve...
nizsterhez terjeszt...
A bizottság legu...
sen a hitelező ré...
biztosítását sürget...
tartamára, a mely...
zett kérés beadása...
eljárás engedélyez...
zött van.

A CFR gabona...
vas utak az utóbbi...
exportáló gabon...
litották le! Juli...
augusztusban 1194...
ben 14.504 vagont...
folyamán tehát ös...
export gabonát szál...

A TEBE és a B...
laboratória. Az E...
legutóbbi igazgató...
hogy Hegedűs Lőr...
magyarországi Takar...
kok egyesületének...
Kresz Károly dr...
kilátásba helyezték...
ket közösen érdekl...
megbeszélése céljából

CHAR
Cluj-
(Mijlits-1)

Sebeszet, Belgógyász...
mor- és anyagforgalm...
tás kezelése.) Szülész...
és gyermekgyógyász...
sál árákkal. Nőgyógyá...
ta-, hólyag-, vesebajok...
szet, Fül-, Orr- és gé...
Villamos kezelések Fog...
és bakteriológiai vizsg...
bejáróknak is. Mérséke...
vos Prof. dr. Steiner H

Jöjjön, lászon...
üzletünkben CAL...
kozmetika, bőrt...

A várt gabonahossz helyett új lanyhasági hullám jött

Cluj-Kolozsvár, december 27. Mintegy hérom hónappal ezelőtt nemcsak a nemzetközi gabonapiacokon, hanem nálunk is a gabonárak némi javulása következett be és a gazdátársadalom bizakodással tekintett a közeljövő felé, mert az remélte, hogy a gabonárak fokozatos javulása tartott lesz. — Emellett sz a körülmény is, vagy Argentínából, a világ eme nagy éleltárából olyan hírek érkeztek, hogy az ottani termés nem kielégítő és így a tavalyi világhozammal szemben a terméseredmény kevesebb lesz.

Most ennek ellenkezője tünt ki és a gabonapiacokon végigszágaldott a riasztó hír, hogy a várt gabonahossz helyett itt a gabonabesz. De nemcsak a kenyérmagvak árai, hanem a tengeri ára is erősen meggyefelé.

A budapesti tőzsdén például nyolc nap alatt 1.60 pengővel ment vissza a tranzit-tengeri ára, amely métermázsánként cca 40 lejtt tesz ki.

Belföldön a helyzet annyival rosszabb, hogy a gazdák most mindenáron kénytelenek értékesíteni még meglévő terményeiket, hogy nyomasztó adósságukat rendezhessék. Két hét alatt 570 lejről 530 lejre ment vissza, a 77-78 kg-os buza a 75 kg-os buza pedig már 500 lejre csökkent, míg a tengeri 270-280 lejre jegyez. Az árpa ára 300 lej, erdélyi takarmányárpa pedig 260-270 lej métermázsánként. Ugyancsak lemorzsolódott a liszt ár is, amely 30-70 es beosztásban 015-920 lej a nagymalmi őrlésű, a kismalmi őrlésű pedig 880 lej körül mozog.

Beszleges adóamnesztia

A parlament elé terjesztett új adótörvény, amely szigorúan bünteti mindazokat, akik adóvallomásaikat elmulasztották beadni, országosra megdöbbenést kellett. A parlament meg is szavazta ezt a törvényt, ám a javaslat drákói rendelkezéseit a parlament tárgyalása során némileg módosították és pedig olyképen, hogy aki február elsejéig adóvallomását benyújtja, az mentes a bírság megfizetése alól, de amnesztiaiban részesül az is, aki bár később követett el, jövő év április 30-ig adóhatalmát kiegyenlíti. Későbbi delmi kamatot csak azoknak kell fizetni, akik a jövő év június elsejéig ki nem egyenlítik adóhatalmukat. Ezek azok a módosítások, amelyeket a parlament elfogadott, ke ezek még mindig nem elégit ki az ország adófizetőinek óhajait.

A kényszeregyezési törvény módosítása. A buzaresi kamara bizottságot alakított egy tervezet elkészítésére a kényszeregyezési törvény módosítása céljából. A tervezetet az igazságügyminiszterhez terjesztik fel.

A bizottság legutóbbi ülésén különösen a hitelező tényleges felügyeletének biztosítását sürgették annak az időnek a tartamára, a mely a törvényszékhez intézett kérés beadása és a kényszeregyezési eljárást engedélyező határozathozatal között van.

A CFR gabonakampánya. Az államvas utak az utóbbi hónapokban az alanti exportáló gabona mennyiségeket szállították le! Juliusban 1995 vagont, augusztusban 1194 vagont és novemberben 14.504 vagont. Az elmúlt öt hónap folyamán tehát összesen 51.976 vagont export gabonát szállított a CFR.

A TEBE és a bankszindikátus kollektívája. Az Erdélyi bankszindikátus legutóbbi igazgatósági jelentése közli, hogy Hegedűs Lóránt dr., a TEBE a magyarországi Takarékpénztár és a Bankok egyesületének elnöke, valamint Kresz Károly dr., a TEBE igazgatója kijelentése helyezett, hogy a pénzügyterület közösen érdeklő problémák közvetlen megbeszélése céljából az Erdélyi Bank-

szindikátus megbízására annak valamelyik közelebbi ülése alkalmával lejönnek Erdélybe. A megbeszélések valószínűleg az Erdélyi Magyar Földintézet alapításával kapcsolatban a jelzálog papírok budapesti plasztrozásának lehetőségéről fognak szólni.

Az angol exporthitelbiztosítás. A háború után Anglia volt az első állam, amely felismerte, hogy milyen nagy gazdasági érdekei fűződnek ipari kivitelének fokozásához. Ennek a célnak szolgálatában megszervezte a kiviteli hitelbiztosítást állami támogatással, mely lehetővé tette az exportőrök lendületesebb tevékenységét. A szóbanlevő biztosítás révén ugyanis könnyebbé vált a hitelezéssel kapcsolatos export, továbbá az exportkötvételek leszámitolása. Az angol példa követésre talált több kontinentális államban. Most arról a érkezik hír, hogy Anellia továbbra is fenntartja azt a kivitelfejlesztő intézményét. Az angol exporthitelbiztosítás lényege, hogy a biztosítási díjak egy részét az állam fizeti és vállalja egy részét a kockázatnak is. Ennek a szemléltetésére, hogy milyen jelentősége van az angol exporthitelbiztosításnak, megemlítjük a következőket: 1927-ben kilenc hónap alatt 365.162 font értékű exporthitelbiztosítást kötöttek. Már 1928-ban a biztosított összeg 2.4 millió font volt és az idén már túlhaladta a 4,2 millió fontot.

Megkezdődött! Megkezdődött!

Helios áruház

nagy újévi vására az alant sorolt olcsó árakkal:

1 drb. divat selyemsál	Lei 70
1 pár meleg női kesztyű	45
1 " " bélelt férfi kesztyű	60
1 " téli angol női harisnya	50
1 " strapa női harisnya	24
1 " nagyon tartós férfi sockni ..	28
1 " vastag, meleg férfi sockni ..	30
1 drb. egész finom férfi zsebkendő	25
1 pár Bemberg selyemharisnya ..	140
1 " férfi bélelt bőrkesztyű csattal	375

Gyapjú harisnyák, női kosztümök, férfi és női szwetterek, férfi ingek, nyakkendők és esernyők még soha nem tapasztalt olcsó árakban lesznek kiszolgálva.

HELIOS

kötőtárház CLUJ, FÖTÉR 7.
Farkas szoborral szemben.

Olcsó Wallace:

Zöld ijjász	204 helyett 60	Lei
Vörös kor	136 " 60 "	
Smaragd	136 " 60 "	
Két lakat	136 " 60 "	
Kisértetek	136 " 60 "	
Titokzatos mester ..	136 " 60 "	

Szállítja az Új Kelet könyvosztálya.

Színház—Művészet

Harmincezer ember kenyerét vette el a hangosfilm

57.009 mozi van a világon

Genf, december 27. A nemzetközi munkaügyi hivatal érdekes jelentést dolgozott ki a filmkínálatban beállott változás következményeiről. Az európai államokban a hangosfilm az elmúlt években mintegy harmincezer ember kenyerét vette. Eányra becsülhető körülbelül azoknak a senészeknek a száma, akiket a hangosfilm feleslegessé tett. Az Egyesült-Államokban 1928 óta a munkanélküliség a zenészek között százötven százalékkal emelkedett.

A nemzetközi munkaügyi hivatal jelentése ezután különböző statisztikai adatokat sorol fel a filmipar helyzetéről. Az egész világban mintegy négy milliárd dollár fekszik filmipari vállalatokban. Ebből az összegből kétmilliárd az Egyesült-Államokra esik. A filmipar Amerikában az automobil és a konzervipar után a harmadik helyen áll. Angliában 250, Németországban 200, Franciaországban 80 és Japánban 60 millió dollár fekszik filmipari vállalatokban. Az 1927. évi filmtermelés 1859 darab volt, ebből az Egyesült-Államokra 473, Japánra 404, Németországra 278, Oroszországra 151, Angliára 106, Franciaországra 74, Kínára 57, Ausztriára 15 és Dániára 10 film esett.

A filmtermelés költségei az elmúlt években hirtelen megnövekedtek. Egy órányi munkára a kész film lejátszásánál mindössze hat másodpercet jelent. Egy egyórás film átlagköltsége Amerikában ennek megfelelően 600.000 dollár. A filmipar jövedelmessége az Egyesült-Államokban igen nagy, mintán a huszonöt ezer amerikai filmszínház nyolcmillió tőb-helyet jelent.

Az egész világon 57.000 mozi van. Ebből Németországra 5000 esik, Angliára 4000, Franciaországra 4000, Olaszországra 2000, Svédországra 1300, Csehszlovákiára 1000 és Belgiumra pedig 800 filmszínház jut.

Shakirov Sebestyén képkiallítása. Az utótrius kollegium dísztermében tegnap egy Oroszországból elszármazott nagybányai festőművész képkiallítása nyílt meg. A művészt Shakirov-nak hívják és mintegy ötven képpel szerepel a tárlaton. A képek az impresszionista iskola virágkorának stílusában és színhatásaiban vannak megfestve és különösen hangulati tendenciájukkal ragadják meg a néző figyelmét. A világos, égsz színek tetemes harmonizációja dominálja ezeket a vásznakat, melyek üdeségükkel, frissességükkel kétségtelesen erősen művészi hatásokat váltanak ki. Csodálatosképen a képeken semmi szlávos elem nem fedezhető fel, inkább a nagybányai tájak eleven realitása, színekben dúslakodó és a művészt által is felfokozott local-coulour-je érvényesül rajtuk. Egyike legszebb képeinek az „Adakaleh-sziget” című, mely csupa pozitív, üde színhatásokban bővelkedő, szeméttűdítő festmény. Nagyon szépek a Déva váráról festett képek is. Általában a természet szinopmájja, az árnyékok játéka az, amely ezt az érdekes és mindenesetre figyelemre méltó művészt érdekli.

A kiállítás megtekintése teljesen díjtalan és egész napon át nyitva van.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton 3, 5 és 7 órakor film előadás: A kis admirális (Jackie Googan) Minden előadás keretében az Ukrainov orosz ballet föllépése.

Szombaton este 9 órakor a Habima jótékony cölü előadás: Der Mesumed, Sorozatszám 153.

Vasárnap d. u. 2 és fél órakor A nóta vége (Operette újdonság, nagyon olcsó mozi helyárakkal. Jegyek ára 50, 40, 30, 20 és 10 lei. Sorozatszám 154)

Vasárnap 5 és 7 órakor film előadás A kis admirális. (Jackie Googan)

Vasárnap este 9-kor A kis cukrász lány. (Operette újdonság, 2-szor. Napi bérlet)

22. sz. B. Sorozat szám 155.
Hétfőn este 8 és fél órakor A kis cukrász lány. (Operette újdonság, 3-adszor. Napi bérlet 22. szám C. Sorozatszám 156).

A MAGYAR SZÍNHÁZ
MOZI-MŰSORA:

Szombaton világhírű újdonság 3, 5 és 7 órakor: A kis admirális. Főszereplője Jackie Googan és Lars Hanson. Erenkívül minden előadás keretében. A világhírű Ukrainov ballet föllépése

Vasárnap d. e. 11-kor matiné 15 és 10 leles helyárakkal: A tenger sántája. Hatalmas kalandor film 8 felvonásban. Főszereplői Jonh Gilbert.

Vasárnap 5 és 7 órakor csak két előadásban: A kis admirális. Jackie Googan és Lars Hanson)

CORSO-FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton: Az aszonyok ostroma. Fősz.: John Gilbert és Eva von Berne.

SELECT-MOZGO:

Szombaton: Szerelmek álma. Porpás rendezésű dráma, mely egy orosz nagyherceg és egy színésznő szerelmét tárja a néző elé. Főszerepben Nils Asther és Joan Crawford (Amerika Vénusza.)

URANIA-MOZGO:

Szombaton: Patt és Pattachon közkedvelt komikusok legújabb és legjobb vigiátékuk: A bagdadi tolvajok.

Ingyen újévi ajándék minden vevőnek az „Ideal” kalapszalomban Cluj, Galea Regele Ferdinand 8. sz.

Apróhirdetések

UTAZÓK! Berkovicsné vendéglője megnagyobbítva Oradea, str. Nicolai Iorga 19. Zöldfa-utca. Mérsékelt árak. Kifűnő házikonyha.

ÁRVA leány, vallásos zsidó családból, fiatal, szép, ferjhez menne lakberendezéssel és 100.000 lei készpénzzel. Ajánlatokat „Arva” jellegre a kiadóba kér.

„Express” libahuscsarnok

Ajánlatok közismerten jól kezelt tiszta

LIBAZSIRT, LIBABÖRT, FÜSTÖLTHUST a legolcsóbb napi árak mellett

FRIEDMANN M., ORADEA (Nagyipiac-tér) Piața M. Vit. II.

BELFÖLDI gesztenyémétermázsánként 1600, p. pirdiót 3000, tavalyi jó szilvát 2500, belföldi mogorót 1800 lejért szállít utánvétellel 30% előleg. Roóz Tauți de sus. Ba ia-Mare.

INTELLIGENS zsidó uriaszony, középkori, házvezetőnői állást keres magányos urnál. Anyahelyettesnek is elmegy. Cim a kiadóban

ELEGÁNSAN butorozott különbejáratú szoba, fürdőszoba használattal, a belvárosban kiadó. Cim a kiadóban.

vári bi
a parla-
tt adóör-
gts nagy
z a fontos,
zervezetek
ól gondos-
hogy mia-
st is azért
adóterhek,
szében sok
az adófiz-
ü beszéde
arról igye-
et, hogy az
szóló tör-
parlamentti
egesen ony-
hesztia re-
k rendsze-
ani az or-
kmányoló
a Emil dr.
hangoztatta,
k adófizető
zések során
t beszédek
a törvénye-
hogy ne
ik bakst
t szán-
kizsák-
z orszá-
a.
a polgárság
sleges, hogy
bakst akar-
k fel, vagy
adja lesz rá,
benesszék ál-
nagy taps-
közepette
gazdasági
es házakat
Jakab volt.
ott rá arra,
hek maga-
m a lakó-
sege romlott
bbé eleget
bbé eleget
Eppen
rvényt akar
ek haladék-
dnia, hogy
melő munka,
tudja becsü-
eremte meg
gazdák tud-
tet és főleg
fel dotált
gy a leg-
gy idején
enek ma-
kijelentés
tapsviharr.
és állandó
warozz Jakab
te a gyűlés
tett határo-
zció alá és a
pvisélet tag-
nek ki, mely
atot dolgoz
fogadása utá

Jöjjön, lászon, győződjék meg, hogy divatosat, jót olcsón vásárol most megnyílt fiók-üzletünkben CALEA REGELE FERDINAND (WESSELÉNYI MIKLOS-utca) 13. Illatszerek, kozmetika, bőrtáskák, retikülők, női ruhadiszek, ékszerutánzatok, gyerekjátékok.

d'OR Központ: Pai'a Unirii 6. szám
Fiók: Reg. Ferdinand 13. sz.

**FIGYELEM!
NEM TRÜKK!!
VALÓSÁG!!!**

Értesítem a mélyen tisztelt vevőimet, hogy az előnyösen ismert, jöminőségű **női, férfi és gyermek harisnyaiból egy eddig nem létezett olcsó vásárt rendezek.** Saját érdekében győződjön meg állításom valóságáról.

Sándor

harisnya és
szaküzlete
CLUJ,
P. Unirii 9.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai
Szombat, december 28.

Budapest. 9.15: honvédegyeszed zenekarának hangversenye. 1. Sylva: San Lorenzo — spanyol nemzeti induló. 2. Ganne: A szókék keringő. 3. Auber: A portici néma. 4. Puccini: Pillangókisasszony — ábránd. 5. Hubay: III. és V. csárdajelenet. Barátainknak — nagy egyveleg 9.30: Hírek. 12: Deli harangszó az egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Hangv. 1. Corelli Preludio 2. Leoncavallo: Prológ a „Bajazzo” c. operából 3. a) Corelli: Allemanda; b) Faure: Apres un reve. 4. Wagner: Wolf-ram versenydala a „Tannhauser” c. operából. 5. Popper: Chanson villag-oise 6. Verdi: Luna gróf áriája a „Trubadur” c. operából. 7. Kunle: Sorge. 8. Bizet: Torreador-dal a „Carmen” c. operából 9. Popper: Papillon. 12.25: Hírek: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3: Piaci árak és árfolyamok. 4: Körös Aador novellái: 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5.10: Gramofonhangverseny. 1. Verdi: Traviata 2. Cherubini: Seherzo No. 1. Es-dur 3. Puccini: Turandot — ne sirj, kicsi Liu. 4. Wagner: A walkürök lovaglása. 5. Tul a Dunán baranyában. 6. Offenbach: Babaária a „Hoffmann messi”-ből. 7. Händel: Care Silvia, Pergolese Nina, Massenet: Manon, Legenda, Alabieff: A csalogány, Bocchecini: Menette. Puccini: Turandot. Wagner: Tüzzvarázs, Pápai Molnár: Ha meghalok. Villanelle, Giordani: Caro Mio Ben. Popper: Tarantella. Massenet: Manon. La Serenata: Az angyalok dala. 21. David: Brazília gyöngye. 6.10: Bati Berkó István felolvasása. 1. Az én első özi hadgyakorlatom. 2. Karhatalom a körvadászaton. 6.40: Venczell Béla, a m. kir. Operaház örökös tagjának ária és dalesteje 1. Guido Papini: Caro Mio Ben. 2. Massenet: Elégia. 3. Brahms: Pusztai magány. 4. Brahms: Sapho-i óda. 5. Schubert: Cruppe aus dem Tartarus. 7.30: „Darázsfelek”. Utána: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye a Baross-kávéházban. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A cigányzenekar hangversenyének folytatása. Bukarest. 16. Könnyű zene. 16.15. Konferálás. 16.30 Román zene. 17. Hírek. 20. Szinelőadás. 22. Hírek. Bécs. 18.50 Adler-vonósnégyes Mozart G-moll négyesét adja elő. 19.15 Schwartz

Hanna 3 olasz dalt ad elő, King Jessie ír, skot és angol dalokat énekel. 20. Raymond Ferdinand: „A szellembírály gyémántja” c. énekes bohózat. Utána a Fauscher zenekar esti hangversenye. Gráz. 20 órától a bécsi műsor. Berlin. 20. „A molyváriak” című zenébohózat. Breslau. 21.30. Szórakoztató zene. Frankfurt. 22.30 „Egy ovárosi koes-mában” Mikrofon közv. Köln. 17.30 Citera és gitárzene dalokkal. 20 Vidám est. Königsberg. 20. Schuitzer Artur: Karácsonyi bevásárlás és Epizod című jelenetei. Königswusterhausen. 20. Régi zene. Bach, Ariosti, Mozart, Haydu műveiből. 21 Szimfonikus jazz. Lipcse. 21. Szimfonikus hangv. München. 20.05. Hell Rolland berlini teoretista dalesteje. Stuttgart. 17 Teszene. Utána a frank-furci műsor. Belgrád. 20. Offenbach: „Signor Fagotto” c. operettje. Zágráb. 19. Harangszó. 20.30. Hangverseny. Prága. 17 Mozart: „Don Juan” című operája. Brunn. 19.30 Offenbach: Orfeusz a Pokolban c. operája. Pozsony, Ostrava. A prágai és brünni műsor közv. Kassa. 19. Szórakoztató zene. 20.05 Cseh dalok. Milánó, Torinó. 20.30 Lehar: „Vig özvegy” c. operettje. Róma. 21.02 Hangverseny. Nápoly. 21.02 Színházi előadás. Varsó. Kattovicz, Krakkó. 19.25 Gramaton. 20.30 Könnyű zene. Osló. 20. Karácsonyi bál. Stockholm. 18.30 Kabaré. Toulouse. 20 Dalok. 20.30 Tánzene. 21.15 Operettest. Davenport. 20. Hangverseny: Wagner, Beethoven, White, Chabrier műveiből. 23.20 Mendelssohn III. szimfóniája. Massenet: Herodes. Moszkva. 19 Hangverseny közv. Leningrádból és Rosztovból, Zágráb. 20.30 Hangverseny.

Vasárnap, december 29.

Budapest. 9 Ujsághírek, kozmetika. 10 Egyházi zene. 11.40 Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána az Operaház zenekarának hangversenye. Berlior: Carneval megnyitó. Szabó Lujza énekszámai. Debussy: Egy faun delutánja. Bartok: Két arckép. Dohnányi: Pierette. 15.30 A földművelésügyi minisztérium előadása. 16.

Rádió Szabad Egyetem. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17.15 Zenetari hangverseny. 19.15 Novellák. 19.50 Sport-eredmények. 20 Régi operettrežetlek. Utána Rigó Janesi és cigányzenekarának hangversenye. Közben pontos időjelzés, időjárásjelentés.

Anton Rosenzweig Cluj
פריים אונד טליתים גראמאטור
Héber könyvek és talleszek nagykereskedése. — Gyári árak!

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirii No 9
Fiókjintézetek: Dej—Dézs, Beclean—Bethlen Jibou—Zsibó, Záláu Zilah.

**Saját tőkét
58 millió lei**

Foglalkozik a banküzlet minden ágazatával. Átutalások bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.

Engedélyezett devizahely.

Párisi estélyi és utcai

cipőújítások, divat-hőcipők minden színben, dus választékban

ERIKA-nál

Cluj, Piața Unirii 13. Telefon 5-78.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt. CLUJ, PIAȚA UNIRII 7. szám.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Temesvárt
Saját tőkét 97 millió lei.

Affiliált intézetei: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen, és Sz.-Kereszturon, Szászregenyvidéki Takarékpénztár r.-t. Szászregenyben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Minden bankügyletet legelőnyösebben végéz. Engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasut mellett. Betéteket elfogad.

Ingyen kalapok!
Miss kalapszalón
Cluj, Calea Victoriei [volt Kossuth Lajos utca] 7.
Viszafizeti hetenkint egy napon a teljes bevételének összegét vevőinek, aznap vásárláskor kapott jegyzék ellenében. Kifizetésre kerülő napok és jegyzékszámok az újságok által lesznek hirdetve.

Szőnyegszöveshez
legjobb, legszebb perzsafonalak, felvettfonalak, szőnyegminták legjobban beszerezhetők:
„SULTANA”
szőnyegszövesüzem fonalosztályánál, Targu-Mures, Piața Regele Ferdinand 7. [Főté] Szétküldés utánvéttel.
ÜZLET HELYSÉG a Széchenyi-tér legforgalmasabb helyén átadó. Érdeklődni Széchenyitér 11. Rosenfeldnél.

Confectio R. T.-nál
a nagy karácsonyi és ujévi vásár megkezdődött
Leszállított gyári áraink

volt	most
Lej 1420	Lej 980
" 2100	" 1400
" 3200	" 2250
" 3400	" 3200
Lej 775	Lej 525
" 1100	" 650
" 1350	" 850
" 2000	" 1550
" 2100	" 1550
" 3000	" 2350

— Gyári lerakat: Cluj: Str. Memorandului 2. Targu-Mures: Reg. Ferdinand 4.

Olcsó ujévi vásár

és győződjön meg, hogy még soha nem létezett áron vásárolhatja a legjobb árut

Ez minden eddigit felülmuló vásár!
Néhány példa tájékoztatásul:

Női v. férfi meleg keztyű	49	Gloth paplan	589
Női angol gyapju harisnya	59	I-a paplanpedő vászon	159
Gyapju férfi zokni	39	I-a fehérnemű vászon	39
I-a zsebkendő	13	Gyapju női szveter	199
Alsótrico ing v. nadrág	159	A gol nyári sál	69
Kötött női nadrág	49	Prima férfi mellény	389
Kamaszi nadrág	149	Gyermekharisnya	10

HERCULES Áruház (volt Baby-ház)
Cluj, Calea Regele Ferdinand 12.

Pale tot Lei 3400, bőrkabát Lei 4500
NEUMANN M, férfi- és fiuruha áruháza CLUJ, FÓTÉR 14.

IX évf
1929
56
Az Uj...
és b...
Klikkei...
forrás
Kézirat...
megörz...
A ki...
Az Erdélyi kilencedik kö...
volt arra a...
aránt lanszi...
zsidó nemzet...
utóbbi évekt...
tatott, vagy...
potába jutott...
amely jubileu...
velőjában a...
frappans bizo...
cionista mozg...
periódusban...
vissza, hanem...
nem is remél...
végighallgatta...
renciának vit...
éjjeli órákba...
figyeite a rész...
tárgyalások m...
kémenterül is...
a meggyőződés...
nemzeti mozg...
mantiikus küle...
kaotikus korsz...
mozgalommal...
1928 karácsony...
programot. Eg...
lelkesezés, az...
amelyel a del...
túl ugyszólván...
aktiv érdeklőd...
munkájában. E...
pillanatra sem...
mara diszterme...
nyult a delegá...
mas tömegének...
vők legnagyobb...
len, néha hat...
ez senkit sem...
sem csökkentet...
retetet, amelye...
Ez a jubileu...
cionizmus érett...
a mozgalom tal...
véget ért immá...
vakban kiélő...
szakra és kezdő...
telen realitási...
szent problémá...
viták, amelyek...
kevés kivételle...
tások voltak, m...
gossá váltak és...
lehetett, hogy...
dés fűti át az...
összecsapások...
konferencián, d...
át is érezhető...
ben ezek a kül...
dültek. Valóba...
e konferencia a...
az az érzésünk...
llotha meg a v...
Ami a konkr...
t illeti, arról...
gleges itéleten...
ancia minden...
nyitott problé...
tottak eddig a...
lődsére és egy...
pektivákat nyit...
illetően. A szer...
sekben, amelyek...
oldatlansabb p...
Erdélyi Zsidó N...
metódusok bev...
konferencia, am...
masak lesznek...
kérdéseket val...
ferencia legnag...
tekintenie, hogy...
seget a legszéles...
alkotni és ezzel